

HORIZONBREED

NIENKE SCHEINK & LIEKE SCHOLTEN

Januari 2012

**SAXION HOGESCHOOL ENSCHEDE
ACADEMIE MENS EN MAATSCHAPPIJ**

**STICHTING WEEKENDSCHOOL TOPPERS OP
ZONDAG IN TWENTE**

'Horizonbreed'

Een onderzoek naar de invloed van het traject 'Horizonverbreding' van stichting weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de deelnemende kinderen.

Nienke Scheink (145321)
Lieke Scholten (127443)

Saxion Enschede, januari 2012
Academie Mens en Maatschappij
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

Intervisor AMM: Mariska Jacobs – Ooink
Eindredactie: Annette van Liere en Henk Ritzen
(lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context')

VOORWOORD

Voor u ligt het onderzoeksverslag geschreven door Nienke Scheink en Lieke Scholten (vierdejaars studenten van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening) als onderdeel van het onderzoek voor de stichting weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente. Dit onderzoeksverslag bevat een theoretische context, onderzoeksmethode, resultaten en conclusies. Dit onderzoek is verricht in opdracht van het kenniscentrum Gezondheid, Welzijn en Technologie van hogeschool Saxion in Enschede en maakt onderdeel uit van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening.

Het onderzoek is uitgevoerd door twee vierdejaars studenten van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Door het bijwonen van lessen, intervisie, deelname aan de werkgesprekken en het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context', is er vorm gegeven aan de uitvoering van het onderzoek. Tijdens het proces is er regelmatig overleg geweest met de opdrachtgever 'De weekendschool' en de onderzoekers van het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context' over de voortgang van het onderzoek. De beide overlegvormen hebben meegewerkt aan het structureren van het onderzoek en om tot een goede conclusie te komen. De samenwerking tussen de leden van de groep is goed verlopen en dit heeft ook meegewerkt aan een succesvol verloop van het proces.

Wij willen graag nog een aantal personen bedanken voor de ondersteuning en informatie die ze hebben geleverd. Zij hebben meegewerkt aan het succesvol afronden van het onderzoek:

- Ans Rotting en Feikje van den Bos, voor het aanbieden van de onderzoeksopdracht.
- Alle ouders, kinderen en coaches die mee hebben gewerkt aan de focusgroepgesprekken. Zonder hen hadden wij het onderzoek niet uit kunnen voeren.
- De medestudenten van de intervisiegroep. Dankzij feedback en voorbeelden hebben zij een bijdrage geleverd aan het onderzoeksproces.
- M. Jacobs-Ooink, de intervisiedocent. Dankzij de feedback en informatie die wij van haar hebben mogen ontvangen, heeft zij ons een goed beeld gegeven van de verbeterpunten en mogelijkheden binnen ons onderzoek.
- Henk Ritzen en Annette van Liere. Dankzij de feedback die wij van hen hebben mogen ontvangen, hebben wij veel kennis op kunnen doen over het uitvoeren van een onderzoek en hebben wij ons onderzoek tot een goed einde kunnen brengen.
- De leden van de kenniskring van het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context'. Wij willen hen bedanken voor de gastvrijheid en de feedback die wij van de leden binnen de kenniskring hebben mogen ontvangen.

Al deze personen hebben meegeholpen aan het tot stand brengen van ons onderzoek, het op een juiste manier uitvoeren van ons onderzoek en het succesvol afronden van het onderzoek.

Nienke Scheink & Lieke Scholten

Enschede, 22/12/2011

INHOUD

INHOUD	4
SAMENVATTING	6
1 INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doelstelling	9
1.3 Hoofdvraag en deelvragen	9
1.4 Leeswijzer	9
2 THEORETISCH KADER.....	10
2.1 Weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente	10
2.2 Zelfvertrouwen	12
2.3 Motivatie	14
2.4 Beroepskeuzeoriëntatie	15
3 METHODE VAN ONDERZOEK.....	18
3.1 Type onderzoek	18
3.2 Onderzoekspopulatie	18
3.3 Instrumenten.....	19
3.4 Procedure	20
3.5 Betrouwbaarheid.....	20
3.6 Interne en externe geldigheid	21
3.7 Ethische overwegingen.....	21
4 RESULTATEN	22
4.1 Populatie.....	22
4.2 Focusgroepen kinderen	23
4.3 Focusgroepen ouders	24
4.4 Focusgroep coaches	25
4.6 Overeenkomsten en verschillen.....	26
5 CONCLUSIES.....	28
5.1 Conclusie deelvragen.....	28
5.2 Conclusie hoofdvraag	32
5.3 Aanbevelingen	33
5.4 Sterktes en zwaktes onderzoek.....	33
5.5 Discussie	34

LITERATUURLIJST	37
BIJLAGE I VRAGENLIJST MANAGER EN BESTUURSLID WEEKENDSCHOOL	39
BIJLAGE II INTAKEFORMULIER	40
BIJLAGE III TOPICLIJST KINDEREN	43
BIJLAGE IV TOPICLIJST OUDERS	44
BIJLAGE V TOPICLIJST COACHES	45
BIJLAGE VI LABELSCHEMA KINDEREN	46
BIJLAGE VII LABELSCHEMA OUDERS.....	48
BIJLAGE VIII LABELSCHEMA COACHES.....	51

SAMENVATTING

Weekendschool "Toppers Op Zondag" heeft de ambitie jongeren, die opgroeien in een minder kansrijke omgeving, de mogelijkheid te bieden hun horizon te verbreden op educatief, sociaal-cultureel en maatschappelijk gebied. De weekendschool wil weten welke invloed, het traject 'Horizonverbreding' heeft op de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen. Dit onderzoek zal zich richten op het traject 'Horizonverbreding' op de drie locaties van de weekendschool 'Toppers op zondag'. Het gaat hier om de locaties Almelo, Hengelo en Enschede.

Om de vraag: *'Welke invloed heeft het traject 'Horizonverbreding', van de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente, op de deelnemende kinderen ten aanzien van hun motivatie, zelfvertrouwen en hun beroepskeuzeoriëntatie?'* te beantwoorden is gebruik gemaakt van een kwalificerend onderzoek, waarin een kwantitatief gedeelte opgenomen is. Door middel van focusgroep gesprekken, documentenanalyses, media-analyses en literatuuronderzoek zijn kennis, meningen en ervaringen verzameld.

Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat kinderen die deelnemen aan de weekendschool over het algemeen intrinsiek gemotiveerd zijn. Door deelname worden de kinderen gemotiveerd om zelf verder te gaan kijken naar de verschillende beroepen en mogelijkheden voor de toekomst. Tijdens het traject doen de kinderen succeservaringen op waardoor ze merken dat ze iets kunnen. Dit vergroot het zelfvertrouwen. Ook leren de kinderen tijdens het traject vragen te stellen en maken ze bij de weekendschool meer sociale contacten wat allemaal ten goede komt aan het zelfvertrouwen. Tevens heeft de positieve begeleiding die de coaches geven een positieve invloed op het zelfvertrouwen van de kinderen. Doordat de weekendschool binnen de leeftijd van 10 tot 12 jaar het traject 'Horizonverbreding' aanbiedt (kinderen strepen in deze periode beroepen af die volgens hen niet binnen hun geslachtsrol en milieu passen), en zij veel verschillende beroepen aan bod laten komen, wordt de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen vergroot. Uit onderzoek blijkt echter dat de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen nog meer vergroot wordt wanneer er meer aandacht gaat naar excursies. Dit geeft namelijk een realistisch beeld van een beroep en maakt de meeste indruk op de kinderen.

Aan de hand van de conclusie zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

- Voor de beroepskeuzeoriëntatie en de motivatie van de kinderen is het van belang zoveel mogelijk ervaringen op te doen in de praktijk. Door het aantal excursies te verhogen, blijft het voor de kinderen afwisselend en leuk en krijgen zij een duidelijk beeld van de verschillende beroepen.
- Door consequent aan het eind van elke bijeenkomst een evaluatie met de kinderen te houden over de gemaakte keuzes van die dag en de gebeurtenissen die plaats hebben gevonden, worden de kinderen zich bewust van de effecten die de keuzes en gebeurtenissen hebben wat naar verwachting een positief effect zal opleveren op de motivatie voor school en dus hun toekomst.
- Door gebruik te maken van steeds wisselende werkvormen krijgen alle kinderen de kans een keer te ervaren ergens goed in te zijn, waardoor hun zelfvertrouwen wordt vergroot.

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek tot stand is gekomen, wat de doelstelling is van het onderzoek en op welke vragen antwoord gegeven wordt. Dit wordt door middel van de aanleiding (1.1), het projectkader (1.2) en de hoofdvraag en deelvragen (1.3) gedaan. Paragraaf 1.4 bevat de leeswijzer waarin wordt beschreven hoe de hoofdstukken verder zijn opgebouwd.

1.1 Aanleiding

Historie weekendscholen in Nederland

Halverwege de jaren negentig voerde psycholoog Heleen Terwijn gedurende drie jaar een onderzoek uit naar toekomstperspectieven, schoolmotivatie en welbevinden onder basisschoolkinderen in de Bijlmer. Dit onderzoek verrichtte zij in opdracht van de Gemeente Amsterdam. De resultaten van het onderzoek vond zij ronduit schokkend. Volgens Terwijn (2008) hadden de kinderen een eenzijdig beeld van succes: 'Je hebt het pas gemaakt als je dokter bent of advocaat'. Naast alle negatieve mechanismen zag Terwijn ook een drang om te leren en een enorme nieuwsgierigheid die kinderen rond de tien jaar van nature hebben. Voor deze kinderen zal er volgens Terwijn, buiten het reguliere onderwijs iets moeten zijn waar zij hun horizon kunnen verbreden, en waar zij hun eigen talenten kunnen ontdekken. Hier kwam haar idee vandaan, om een weekendschool te ontwikkelen waar enthousiaste vakmensen interesse voor hun vakgebied overdragen aan kinderen uit sociaal-economisch zwakke wijken. Zij koos voor deze doelgroep omdat kinderen uit sociaal-economisch zwakke wijken in hun opvoeding weinig ondersteuning krijgen van hun ouders in vergelijking met kinderen van ouders met een hogere opleiding (Terwijn, 2008). Vanuit deze gedachte is in samenwerking met het handelshuis International Marketmakers Combination (IMC) in Amsterdam de eerste IMC weekendschool gestart. Het algemene doel van de IMC weekendschool is, kinderen te steunen bij het verruimen van hun perspectieven, het versterken van hun zelfvertrouwen en het ontwikkelen van hun talenten. Na een succesvolle proefperiode in drie Amsterdamse wijken, is de IMC weekendschool inmiddels gevestigd in sociaal-economisch zwakke wijken van zeven grote Nederlandse steden (IMC Weekendschool, n.d.). Vanuit het hele land kwamen vervolgens verzoeken om IMC weekendscholen in steden te openen. De goede resultaten en het grote enthousiasme van kinderen, ouders en gastdocenten geven daar ook aanleiding toe. Toch heeft de IMC weekendschool besloten de uitbreiding van het aantal scholen niet als beleidsprioriteit te maken (IMC Weekendschool, n.d.). Zij vinden het een taak van de overheid om overal in het land weekendscholen op te starten. Ondertussen zijn er veel organisaties die op basis van de uitgangspunten van IMC weekendschool, hun eigen weekendschool hebben opgestart. In Nederland bestaan inmiddels tientallen weekendscholen (Adviesbureau Alert, 2007).

Stichting weekendschool 'Toppers Op Zondag' in Twente.

In Twente werd in 2007 begonnen met het verkennen van de mogelijkheden voor het oprichten van een weekendschool. Van hieruit zijn zowel in Almelo als Enschede in opdracht van de gemeenten onderzoeken gedaan naar draagvlak en mogelijke varianten voor de weekendschool. In Hengelo werd de weekendschool genoemd in de Armoedenota als een werkwijze om kinderen meer kansen te bieden door extra activiteiten om zo hun horizon te verbreden en hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. De weekendschool moet aansluiten bij de gemeentelijke visie op kennis en talentontwikkeling. Dat betekent vooral het voorkomen van schooluitval en een goed doordacht beleid dat jongeren toeleidt richting de arbeidsmarkt. De provincie Overijssel vond het een goed initiatief en heeft uit het budget voor het armoedebeleid een

startsubsidie beschikbaar gesteld. Een voorwaarde hiervoor was dat de drie gemeenten: Enschede, Almelo en Hengelo daarin gezamenlijk zouden investeren (Adviesbureau Alert, 2007). In 2008 is er vervolgens een Stichting opgericht en startte de weekendschool 'Toppers Op Zondag'.

Gemotiveerde jongeren in de leeftijd van tien tot veertien jaar die opgroeien in een minder kansrijke omgeving kunnen deelnemen aan de weekendschool. De visie van waaruit de weekendschool werkt wordt op de site (www.toppersopzondag.nl) als volgt omschreven:

Weekendschool Toppers Op Zondag" heeft de ambitie jongeren, die opgroeien in een minder kansrijke omgeving, de mogelijkheid te bieden hun horizon te verbreden op educatief, sociaal-cultureel en maatschappelijk gebied. Hierdoor zal hun zelfvertrouwen groeien en dit zal hun perspectief op de toekomst positief kunnen beïnvloeden. Wij willen jongeren de kans bieden hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Hierdoor hopen wij dat jongeren, gemotiveerd en gestimuleerd zullen worden om een bewuste keuze te maken voor een studie en/of beroep. Vooral jongeren met in potentie aanwezige talenten willen wij hiermee een extra steuntje in de rug geven om zich op hun eigen niveau te kunnen ontwikkelen (Weekendschool 'Toppers op Zondag', n.d.).

Bij de weekendschool staan twee trajecten centraal: 'Horizonverbreding' en 'Talentontwikkeling'. 'De Horizonverbreding' is een éénjarig programma voor gemotiveerde kinderen uit een kansarme omgeving. 'De Talentontwikkeling' is een vervolg op 'De Horizonverbreding', duurt ook één jaar en is alleen voor zeer gemotiveerde kinderen. Beide trajecten zijn erop gericht de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de deelnemers te stimuleren. In beide trajecten werken de kinderen aan verschillende thema's. Met deze thema's gaan zij vier weken bezig. Er wordt samen gewerkt met bedrijven en instellingen die als partners verbonden zijn aan de weekendschool en zo zorg dragen voor gastdocenten, bezoeken op hun werkterreinen en ze zorgen vaak voor een financiële bijdrage. Door de inzet van de partners is het mogelijk de horizon van de kinderen daadwerkelijk te vergroten. De kinderen doen hierdoor nieuwe ervaringen op. Tevens maken de kinderen bij elk thema een presentatie als afsluiting. Bij deze presentaties worden ook de ouders van de kinderen geacht aanwezig te zijn (Bos, 2010).

Onderzoeksvraag vanuit de weekendschool

In 2008 is een businessplan opgesteld voor de periode 2008-2012 en zijn afspraken gemaakt over financiën (Glaser-Overdeest, 2008). Nu deze periode op het eind loopt, wil de weekendschool 'Toppers Op Zondag' graag weten welke invloed, het traject die zij aanbiedt heeft op de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen. De Weekendschool heeft het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in maatschappelijke context' gevraagd onderzoek te doen naar de effecten van de interventies van de weekendschool bij de kinderen. Dit lectoraat is ingesteld door het ROC van Twente, de Hogeschool Edith Steijn/Onderwijscentrum Twente en Expertis onderwijsadviseurs. Hogeschool Edith Stein vormt samen met de hogeschool Saxion en de Universiteit Twente, de 'Twente School of Education' (Onderwijscentrum Twente, n.d.). In dit kader biedt het lectoraat studenten van Saxion de gelegenheid om hun bacheloronderzoek onder haar begeleiding uit te voeren. Dit onderzoek zal zich richten op het traject 'Horizonverbreding' op de drie locaties van de weekendschool 'Toppers op zondag'. Het gaat hier om de locaties Almelo, Hengelo en Enschede.

1.2 Doelstelling

Met behulp van onderzoek wordt nagegaan welke invloed het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool heeft op het zelfvertrouwen, de motivatie en de beroepskeuzeoriëntatie van de deelnemende kinderen. De responsgroepen in het onderzoek zijn de kinderen die deelnemen aan dit traject van de weekendschool, hun ouders en de coaches. Het onderzoek heeft tot doel meer inzicht te geven in de invloed die het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente heeft op de deelnemende kinderen wat betreft hun motivatie, zelfvertrouwen en beroepskeuzeoriëntatie. De resultaten die voortvloeien uit het onderzoek komen ten eerste tegemoet aan de vraag en behoefte van de weekendschool en daarnaast kunnen zij met deze resultaten hun traject aanscherpen en verbeteren om in de toekomst nog betere resultaten te behalen.

1.3 Hoofdvraag en deelvragen

Hoofdvraag

Welke invloed heeft het traject 'Horizonverbreding', van de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente, op de deelnemende kinderen ten aanzien van hun motivatie, zelfvertrouwen en hun beroepskeuzeoriëntatie?

Deelvragen

1. Wat houdt het traject 'Horizonverbreding' van stichting de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente in?
2. Wat houdt zelfvertrouwen in en op welke manier kan dit gestimuleerd worden bij kinderen van tien tot twaalf jaar?
3. Wat houdt motivatie in en op welke manier kan de motivatie van kinderen in de leeftijd van tien tot twaalf jaar, ten aanzien van hun toekomstperspectief, vergroot worden?
4. Wat betekent beroepskeuzeoriëntatie voor kinderen van tien tot twaalf jaar?
5. Hoe ziet de populatie die deelneemt aan het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' eruit?
6. Wat voor invloed heeft, volgens de kinderen, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?
7. Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?
8. Welke rol speelt, volgens de coaches, de context waarin het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' plaatsvindt met betrekking tot de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen?

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 dient als inleiding van het onderzoek. In deze inleiding staan de aanleiding van het onderzoek en de doelen beschreven. Hoofdstuk 2 bevat het theoretisch kader. Belangrijke begrippen uit het onderzoek worden hier uitgewerkt en vormen op die manier de basis van het onderzoek. De onderzoeksmethode, de instrumenten en de aspecten van betrouwbaarheid en validiteit zijn terug te vinden in hoofdstuk 3. De resultaten van het onderzoek worden beschreven in hoofdstuk 4, waarna in hoofdstuk 5 conclusies en aanbevelingen worden gedaan.

2 THEORETISCH KADER

In dit hoofdstuk wordt het theoretische kader die gebruikt wordt in dit onderzoek beschreven. In paragraaf 2.1 Weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente, wordt informatie gegeven worden over de trajecten van de weekendschool'. In paragraaf 2.2 zal vervolgens informatie worden gegeven over zelfvertrouwen. Paragraaf 2.3 gaat dieper in op het begrip motivatie en in paragraaf 2.4 is een theoretische onderbouwing van het gedeelte beroepskeuzeoriëntatie terug te vinden.

2.1 Weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente

In deze paragraaf zal een uitleg worden gegeven over stichting de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente. Er wordt in deze paragraaf verder ingegaan op het traject horizonverbreding die de weekendschool aanbiedt en welke in dit onderzoek centraal staat.

De weekendschool is een stichting wat inhoudt dat er geen winst wordt gemaakt. Sinds 2010 is de formele organisatiestructuur van de weekendschool als volgt. Er is een raad van toezicht, die bestaat uit vier personen uit verschillende geledingen. Daaronder staat een bestuur van twee personen, een bestuurder vervult de functie van voorzitter/penningmeester en de andere bestuurder de functie van secretaris. Beiden houden zich vooral bezig met de zakelijke kant van de stichting, hieronder worden alle werkzaamheden die met financiën te maken hebben verstaan. Het bestuur heeft een manager benoemd die verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken. Tevens geeft de manager leiding aan de coaches. De coaches worden net als de managers benoemd door het bestuur. De coaches worden bijgestaan door assistent coaches en daarnaast werkt de weekendschool met stagiaires. Op iedere groep zijn dus minimaal drie begeleiders aanwezig. De coach is verantwoordelijk voor het aansturen van de assistent coach en de stagiaire (F. Bos, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

Programma opzet en werkwijze

Om een duidelijker beeld te krijgen van wat de weekendschool precies aanbiedt zal er gekeken moeten worden naar het programma van de weekendschool. Er wordt gewerkt met verschillende thema's. Bij de voorbereiding van het programma is de manager betrokken en tevens onderhoudt zij contacten met het werkveld. De manager legt de eerste contacten met de bedrijven en instellingen en wanneer er specifiek naar de uitvoering van het programma op de zondag gekeken wordt, dan doet de coach dit. Aan het begin van het jaar wordt een jaarplanning gemaakt en de coach probeert zich hier zoveel mogelijk aan te houden. Kinderen houden van 'dingen doen' en niet te lang met hetzelfde bezig zijn, hier wordt het programma zoveel mogelijk op aan gepast. Aan de hand van de jaarplanning wordt in het werkveld gekeken naar deskundigen die een actieve bijdrage willen leveren aan het programma. Dit programma wordt samen met gastdocenten samengesteld om zo de interactie te vergroten. Bij dit overleg wordt in het achterhoofd gehouden wat het doel van de weekendschool is, namelijk: 'Kinderen in contact brengen met zoveel mogelijk beroepen'. Van alle thema's en de programma's die hierbij horen wordt een draaiboek gemaakt zodat deze eventueel later weer gebruikt kunnen worden. Bij de opbouw van de weekendschool zoals het werken met gastdocenten en het feit dat kinderen presentaties moeten geven etc. komt de didactiek ervaringsgericht leren naar voren.

Ervaringsgericht leren

Ervaringsgericht onderwijs richt zich op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen. Hierbij wordt van de docent verwacht dat deze een ervaringsgerichte houding aanneemt. Dit is een positieve en preventieve manier van werken. Ervaringsgericht onderwijs speelt vooral in op het proces dat zich afspeelt in de kinderen en in de groep. Docenten gaan hierbij in gesprek met kinderen en er is ruimte voor eigen initiatieven van de kinderen. Docenten observeren de kinderen hierbij en aan de hand hiervan kunnen zij weer met de kinderen in gesprek. Ervaringsgericht onderwijs wil op deze manier bijdragen aan een gave emotionele ontwikkeling, meer verbondenheid en ontwikkeling in de breedte (Cego, 2011).

De coaches zijn verantwoordelijk voor het motiveren en stimuleren van de kinderen bij hun taken. De weekendschool richt zich niet op de cognitieve ontwikkeling van kinderen. De weekendschool stelt zich ook tot doel om kinderen te leren met respect met elkaar om te gaan. Zowel met elkaar als met externe mensen. Tijdens de eerste bijeenkomst krijgt dit voornemen van de Weekendschool aandacht. De coaches corrigeren het gedrag van de kinderen op deze doelstelling. Indien nodig wordt er contact opgenomen met school of ouders over het gedrag van een kind (A. Rotting, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

Werving en selectie

Binnen de variant 'Horizonverbreding' wordt als doelgroep kinderen van tien tot twaalf jaar die opgroeien in een minder kansrijke omgeving gekozen. Deze bevinden zich over het algemeen in groep 7/8 van de basisschool of in de eerste klas van het voortgezet onderwijs. De werving en selectie voor de variant 'Horizonverbreding' vindt plaats onder kinderen in de drie gemeentes die afkomstig zijn uit kansarme milieus en gemotiveerd zijn om op zondag aan de weekendschool deel te nemen.

Sociaal economisch zwakke wijken

Een andere benaming voor een sociaal economisch zwakke wijk is een achterstands- of aandachtswijk. Dit is een wijk waar een hoog niveau van werkloosheid heerst, zowel onder de volwassenen als de jeugd. Er in deze wijken veel schooluitval en je ziet veel lage niveaus van onderwijs. Verder wordt er in deze wijken relatief veel vandalisme en criminaliteit geregistreerd (Musterd, 2007).

In overleg met de verantwoordelijke beleidsmedewerkers van de gemeente wordt bepaald op welke scholen kinderen uit groep zeven van de basisschool worden geworven. De ouders van de leerlingen krijgen een brief waarin zij op de hoogte gebracht worden van de uitgangspunten van de weekendschool. Tijdens de presentatie aan de kinderen wordt verteld wat de weekendschool is en wat de school de kinderen inhoudelijk te bieden heeft. Na de presentatie vullen kinderen een intakelijst in waar de intrinsieke motivatie uit naar voren komt. Uit deze lijsten wordt een selectie gemaakt door de manager en de coach. Kinderen met veel intrinsieke motivatie en die duidelijk hebben aangegeven graag te willen komen worden geselecteerd. Vervolgens wordt met de leerkracht van de basisschool besproken welke kinderen definitief zullen deelnemen. Vervolgens wordt contact opgenomen met de ouders, zij krijgen de mogelijkheid om naar een voorlichtingsbijeenkomst te komen om meer informatie te krijgen en om vragen te kunnen stellen. Als de ouders akkoord gaan dan mag het kind definitief deelnemen aan de weekendschool. De wervingsprocedure wordt bewust stap voor stap uitgevoerd om zo objectief mogelijke juiste kinderen te selecteren. Op dit moment start de weekendschool met drie groepen van maximaal twintig kinderen (A. Rotting, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

Een zondag bij de weekendschool

Om een beeld te geven van een zondag bij de weekendschool volgt hier een korte beschrijving van de zondagactiviteit. Elke zondag verloopt volgens een bepaalde structuur namelijk: voorbereiding, uitvoering en verwerking. De kinderen worden op de 'thuis' locatie verwelkomd door de coaches en als iedereen aanwezig is wordt met een kringgesprek gestart. In het kringgesprek wordt teruggekomen op de vorige bijeenkomst en vervolgens wordt de dag ingeleid (vorbereiding). Het inhoudelijke deel van het thema begint hier dus al. Om twaalf uur wordt er samen geluncht en dan gaan de kinderen ergens heen of blijven ze op locatie (uitvoering). De dag wordt altijd op de 'thuis' locatie afgesloten en wordt de dag met de kinderen geëvalueerd (verwerking). Als een thema aan het eind komt wordt er een presentatiebijeenkomst georganiseerd. Hierbij worden ouders uitgenodigd zodat zij betrokken worden bij de activiteiten die hun kinderen ondernemen (F. Bos, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

2.2 Zelfvertrouwen

In deze paragraaf wordt in gegaan op het begrip zelfvertrouwen. Er zullen een aantal kenmerken gegeven worden en er zal verder in gegaan worden op hoe zelfvertrouwen te stimuleren is.

Tijdens de geboorte wordt een baby enkele ogenblikken losgekoppeld van de moeder. Hierna volgt normaal gezien een periode van totale afhankelijkheid van de moeder. Dit wordt het oervertrouwen genoemd (Tactievelingske, 2009). Als kinderen gaan ervaren dat hun behoeften begrepen worden en dat hun gevoelens gedeeld worden zal het oervertrouwen toenemen. Uit dit oervertrouwen wordt op den duur het zelfvertrouwen ontwikkeld (Gürtler, 2001). De definitie van zelfvertrouwen wordt omschreven als: "*vertrouwen in de eigen kracht hebben*" (Boon, 2005). Het zelfvertrouwen van een kind hangt af van het zelfbeeld en de zelfwaardering die het kind heeft. Houdt een kind veel van zichzelf, dan heeft hij veel zelfwaardering. Het zelfbeeld van een kind is het beeld wat het kind van zichzelf heeft, dit ontstaat door feedback, positief en negatief, van de opvoeders en leeftijdgenootjes. Een kind met een negatief zelfbeeld heeft over het algemeen weinig zelfvertrouwen en een kind met een positief zelfbeeld heeft over het algemeen veel zelfvertrouwen. Het ontwikkelen van zelfvertrouwen is belangrijk voor een kind. Een kind wordt weerbaar en durft op een passende manier voor zichzelf op te komen. Ook zorgt deze ontwikkeling voor een basis om op te komen voor de eigen mening en zal een kind met zelfvertrouwen sneller nieuwe dingen ondernemen (Haandrikman, & Silvis, 2011). Zelfvertrouwen groeit door middel van ervaringen die een kind opdoet, en waarbij diegene merkt dat hij iets kan. Door deze succeservaringen krijgt een kind vertrouwen in zichzelf en het vertrouwen andere (moeilijkere) situaties aan te kunnen. De gedachte: 'Wat ik niet kan, kan ik leren' is hierbij belangrijk. Zelfvertrouwen werkt als een motor, als een kind een bepaalde opdracht moet voltooien gaat dit sneller als het vertrouwen in zichzelf heeft. Zelfvertrouwen heeft ook te maken met de realistische kijk van de kinderen op hun eigen mogelijkheden. Hierdoor overschatten of onderschatten zij hun eigen kunnen niet, waardoor zij minder gefrustreerd raken als iets niet lukt (Peninga-de Lange, 2003).

Kohnstamm (2009) komt in haar boek: *Kleine ontwikkelingspsychologie II - de schoolleeftijd*, tot de volgende karakteristieken van kinderen met zelfvertrouwen:

- zij gaan af op hun eigen waarneming en oordeel;

- zij geloven dat zij door eigen inspanning zaken tot een goed einde kunnen brengen;
 - ze hebben een eigen mening;
 - ze vertrouwen op hun eigen reacties en gevolgtrekkingen;
 - ze volgen bij verschil van mening hun eigen oordeel;
 - ze schrikken niet terug voor nieuwe ideeën;
 - ze nemen vaker deel aan discussies;
 - ze hebben minder moeite vrienden te maken;
- (Konhstamm, 2009, p. 135).

Bij kinderen in de leeftijdsperiode tot twaalf jaar komt zelfvertrouwen vooral tot uiting in de volgende gebieden:

- dagelijkse activiteiten;
- intelligentie;
- omgang met anderen;
- afkomst/geslacht/sociale status;
- vaardigheden.

De genoemde gebieden komen tot uiting in concrete ervaringen gedurende het dagelijkse leven. Bij activiteiten kunnen meerdere gebieden van zelfvertrouwen betrokken zijn. Tevens is het mogelijk dat een kind op het ene gebied veel zelfvertrouwen heeft, en in een ander gebied minder (Roelofs, n.d.).

Positief beïnvloeden van zelfvertrouwen

Het zelfbeeld, en daarmee ook het zelfvertrouwen, van een kind kan positief beïnvloed worden, wanneer zij uit de woorden of uit het gedrag van anderen, kan afleiden dat zij meetelt. Enkele voorbeelden om dit in de praktijk te brengen zijn :

- serieus op de vragen van kinderen ingaan;
- werk van kinderen tentoonstellen;
- kinderen om hun mening vragen.

Voor kinderen is het belangrijk dat zij de kans krijgen om hun sterke en zwakke punten te ontdekken op verschillende gebieden. Het moet voor kinderen duidelijk zijn dat niemand overal goed in is, en dat niemand overal slecht in is. Om dit te bereiken zijn variaties van activiteiten nodig. Wanneer kinderen aan verschillende activiteiten/werkvormen deelnemen en hier naderhand met hen op gereflecteerd wordt, zal dit het zelfbeeld positief beïnvloeden. Als een activiteit mislukt, is er altijd wel iets om een positieve opmerking over te maken. Op deze manier leren kinderen positieve kanten van hun eigen kunnen ontdekken. Het zelfvertrouwen bij kinderen kan worden verhoogd als ze meer zelf mogen beslissen. Hierdoor leren ze zichzelf verantwoordelijk te voelen voor hun eigen doen en laten. Het is hierbij belangrijk om na te gaan welke verantwoordelijkheden het kind aankan, zodat er niet teveel van een kind gevraagd wordt. Als kinderen in allerlei situaties op een zelfbewuste manier kunnen optreden zal dit hun zelfbeeld, en dus hun zelfvertrouwen vergroten. Dit kan bereikt worden door kinderen te leren om:

- vragen te stellen;
- 'nee' te durven zeggen, als ze iets niet willen;
- op een juiste manier op kritiek te reageren;

- positieve opmerkingen te maken naar anderen;
- kritische opmerkingen te maken zonder anderen hierbij te kwetsen.

In de leeftijdsperiode van tien tot en met twaalf jaar is er een sterke toename van behoeften aan zelfstandigheid, privacy, een eigen mening, aanpassing, en eigen verantwoordelijkheid. Dit kan zorgen voor een kritische houding tegenover opvoeders en andere volwassenen. De toenemende verantwoordelijkheid, de heroriëntatie op waarden en normen door de aanpassing aan groepen, en de veranderingen op hormonaal vlak zorgen voor een zekere emotionele instabiliteit en voor een verminderd zelfvertrouwen. Daarom is er in deze periode extra aandacht nodig voor:

- het zelfbeeld en het omgaan met gevoelens voortkomend uit lichamelijke veranderingen;
- de relatie met kinderen van hun leeftijd;
- de toenemende druk van de opvoeders;
- de toenemende druk vanuit de groep (aanpassing);
- de bewustwording van de eigen mogelijkheden en beperkingen.

Bij de ontwikkeling van het zelfvertrouwen dient rekening gehouden te worden met de ontwikkelingsgeschiedenis van kinderen. Kinderen die aspecten als, voor je eigen mening uit komen, initiatief tonen en aan nieuwe dingen beginnen, niet hebben meegekregen van thuis, zullen daardoor meer moeite hebben met de eerder genoemde activiteiten (Stichting leerplan ontwikkeling Nederland, n.d.).

2.3 Motivatie

In deze paragraaf wordt het begrip motivatie uitgewerkt. Vervolgens wordt ingegaan op de motivatie met betrekking op het toekomstperspectief van kinderen.

Het woord motivatie komt van het Latijnse woord *movere*, wat 'in beweging zetten' betekent. Iemand die zijn eigen leerproces wil sturen heeft motivatie nodig voor wat hij aan het leren is. Als deze motivatie betrekking heeft op wat er geleerd wordt, dan wordt er gesproken van intrinsieke motivatie. Een voorbeeld hiervan is een kind dat urenlang bezig is met het maken van sommen, zonder dat iemand dat gevraagd heeft. Er is vaak geprobeerd om intrinsiek gemotiveerd gedrag te verklaren. De twee aannemelijke verklaringen worden gevormd door de positief-affect-theorie van Deci en de incongruentie-theorie van Hunt. Volgens Deci (1975) heeft de mens een basis behoefte om zichzelf waar te nemen als bekwaam en zelf-bepalend. Om zich bekwaam te kunnen voelen, zoekt de mens naar situaties die een kleine uitdaging vormen en waarbij zijn bekwaamheden in naar voren komen. Wanneer blijkt dat deze uitdaging een succes is zal dit een vreugdegevoel teweeg brengen. Mensen hebben dus vanuit de behoefte zichzelf bekwaam te voelen een voorkeur voor activiteiten die deze interne beloning oproepen. De theorie heet een positief-affect-theorie omdat de uiteindelijke emotie als drijvende kracht dient wanneer de intrinsiek gemotiveerde activiteit uitgevoerd wordt.

De incongruentie-theorie wordt daarentegen omschreven als een cognitieve theorie. Bij dit soort theorieën gaat het om de opslag van informatie in het menselijk geheugen (Zimbardo, 2005). Volgens Hunt (1971) bezit de mens een intrinsieke behoefte om de incongruentie die bestaat tussen de werkelijkheid (hoe het is) en de cognitieve voorstelling (hoe hij het wil zien) op te lossen. De mens doet dit door informatie te zoeken die hem helpt verschillen tussen deze twee te verminderen. Dit proces wordt ook wel 'nieuwsgierigheid naar kennis' genoemd. (Berlyne, 1971)

Als motivatie wordt opgewekt door iets van buitenaf dan spreken we van extrinsieke motivatie. Hierbij wordt de leerling bijvoorbeeld beloond met bijvoorbeeld complimenten of een diploma. Het is tevens mogelijk om extrinsieke motivatie om te buigen naar intrinsieke of meer motivatie. Dit kan onder andere door de manier van lesgeven, een positieve werksfeer of door het uitdagen van de basiskennis van de kinderen (Oosterheert, 2010).

Motivatie en toekomstperspectief

In het onderwijs bestaat een gevoelde noodzaak om leerlingen beter te begeleiden bij het vormgeven van hun studieloopbaan. Dit komt onder andere doordat veel leerlingen, niet weten wat ze willen en hierdoor weinig gemotiveerd zijn en meer kans hebben om vroegtijdige schoolverlaters te worden (Meijers, Kuijpers, & Winters, 2010). Aandacht voor motivatie van leerlingen is dus belangrijk omdat motivatie de sleutel tot verbetering van het leren is. Door de motivatie van leerlingen te verbeteren kunnen hun kansen op een succesvolle schoolloopbaan worden verruimd en hebben zij een beter toekomstperspectief (Peetsma, & van der Veen, 2008).

Het toekomstperspectief van leerlingen ontwikkelt zich vanaf elf à twaalf jaar. Op jongere leeftijd heeft het toekomstperspectief meer een karakter van een fantasie. Deze fantasie wordt gedurende de jaren teruggedrongen en daaruit wordt de toekomstperspectief permanent gevormd, dit gebeurt in de leeftijdsfase van twaalf tot achttien jaar. In deze leeftijdsfase is het beïnvloeden van dit perspectief dus nog mogelijk. Dit kan door interventies te gebruiken die gericht zijn op het bewustmaken van leerlingen, dat wat zij doen op school en de keuzes die zij maken, gevolgen hebben voor hun mogelijkheden in de toekomst. Deze beïnvloeding zal naar verwachting een positief effect opleveren op de motivatie voor school (Peetsma, & van der Veen, 2008).

2.4 Beroepskeuzeoriëntatie

In deze paragraaf wordt het begrip beroepskeuzeoriëntatie uitgewerkt. Verder wordt er in gegaan op wat beroepskeuzeoriëntatie inhoudt voor kinderen tot twaalf jaar. Ook het begrip beroepskeuzebegeleiding wordt in deze paragraaf uitgewerkt zodat duidelijk wordt hoe kinderen begeleid kunnen worden in hun beroepskeuze proces.

Wanneer er wordt gekeken naar beroepsgericht gedrag bij kinderen zijn de leerprocessen, die zij tijdens het basisonderwijs meemaken, belangrijk. Een deel van het 'arbeidskarakter' dat zij vormen zoals: het bereid zijn inspanning te leveren, het bereid zijn opdrachten te aanvaarden, het bereid zijn samen te werken in een groep e.d., wordt al in de periode voor het twaalfde jaar gevormd. Rond de leeftijd van 11, 12 jaar komen kinderen in de belangstellingsfase terecht. In deze fase krijgt het kind interesse voor sommige beroepen. Het kind merkt dat sommige activiteiten, dit kunnen zowel schoolactiviteiten zijn als activiteiten richting verschillende beroepen, hem een goed gevoel geven. De interesses van het kind krijgen enig profiel. Dit interesseprofiel verandert hoogstwaarschijnlijk nog wel, maar deze geeft het kind wel een basis qua motivatie om zich wel of niet bezig te houden met bepaalde hobby's en schoolvakken. De leerprocessen die hieruit ontstaan hebben invloed op het beroepskeuzeproces van het kind. Het kind zal ervaringen opdoen over zichzelf, zoals: 'hier heb ik plezier in', 'dit kan ik goed' of 'dit vind ik niet leuk'. Deze ervaringen zullen het kind helpen zijn of haar interesses in beeld te krijgen (Taborsky, & De Grauw, 1974). Volgens de theorie van Gottfredson is het keuzep proces een proces waarin, parallel aan het uitkristalliseren van een zelfbeeld of identiteit, voortdurend beroepen of beroepsvelden worden afgestreept. Het zelfbeeld maakt binnen deze theorie een

ontwikkeling door van eenvoudig naar meer complex. Dit gebeurt binnen een aantal fasen. In de basisschoolleeftijd zijn de fase van de oriëntatie op de sekserollen en de fase van de oriëntatie op de sociale en maatschappelijke betekenis van beroepen van groot belang. Wanneer kinderen tien jaar zijn is het zelfbeeld al volledig ontwikkeld op het punt van de geslachtsrol. Binnen deze leeftijdsfase vallen voorkeuren voor beroepen vooral binnen de grenzen van mannelijke beroepen en vrouwelijke beroepen. Jongens en meisjes in de leeftijd van tien jaar strepen de beroepen af die niet bij hun eigen geslachtsrol passen. In de jaren daarna volgt er bij de kinderen een oriëntatie op de eigen sociale klasse en zij gaan kijken welke beroepen qua sociale klasse bij hen passen. Beroepen die volgens de kinderen een te lage status hebben, of juist te veel inspanning en investering zouden vragen worden afgestreept. Dit alles leidt ertoe dat de kinderen aan het eind van hun basisschoolperiode voor zichzelf een naar geslacht en milieu afgestemde 'zone van acceptabele studie- en beroepsalternatieven' hebben gevormd. De beroepen die volgens hen binnen de geslachtsrol en het milieu passen vallen binnen deze zone. Kinderen blijven deze fase tot ongeveer het veertiende jaar door ontwikkelen en rond het veertiende levensjaar hebben zij deze zone voor zichzelf duidelijk. Vanaf het veertiende jaar, ontwikkelt ieder kind steeds meer zijn 'unieke zelf'. Het proces van afstrepen van beroepen gaat dan verder, waarbij het kind uitgaat van de persoonlijke mogelijkheden en voorkeuren. Over het algemeen blijven zij hierbij wel binnen de grenzen die zij al eerder voor zichzelf hebben gemaakt, wat betreft de 'zone van acceptabele studie- en beroepsalternatieven'. Wanneer iemand uiteindelijk opzoek gaat naar een baan, moet er soms gekozen worden voor een baan die niet geheel aansluit bij het ideaalbeeld. Wanneer dit zo is zal er ingeleverd moeten worden, dit gebeurt volgens Gottfredson ook in een vaste volgorde. Als eerste wordt de aansluiting op de eigen interesses ingeleverd, vervolgens wordt het aspiratieniveau bijgesteld en als laatste wordt er ingeleverd op de seksespecifieke voorkeur. Dit proces gaat meestal door tot er een baan gevonden is waar diegene tevreden mee is.

Beroepskeuzebegeleiding

Wanneer het gaat over beroepskeuzebegeleiding ligt over het algemeen het werk van Parsons aan de basis van het denken. Volgens Parsons spelen er bij het maken van een verstandige beroepskeuze een aantal factoren mee. Deze factoren zijn:

1. Een helder beeld van je aanleg, je bekwaamheden, je interesses, je hulpbronnen, je beperkingen en hun oorzaken en van jezelf.
2. Kennis hebben van de eisen en condities die nodig zijn voor succes, inzicht in de voor- en nadelen van beroepen, inzicht in beloningen, kansen en vooruitzichten op verschillende soorten werk.
3. Op een verstandige wijze kunnen redeneren over de relaties tussen punt 1 en 2.

Wanneer de beroepskeuzebegeleiding zich richt op het eerste punt wordt er gesproken van zelfconceptverheldering. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de kwaliteit van iemands beroepskeuze voor een groot deel afhankelijk is van de kennis die iemand over zichzelf heeft. Wanneer de beroepskeuzebegeleiding zich vooral richt op het tweede punt wordt er gesproken van horizonverruiming.

Er zijn een aantal startpunten die in ieder geval binnen de studie- en beroepskeuzebegeleiding in het basisonderwijs terug te vinden zouden moeten zijn.

1. In het basisonderwijs richt de studie- en beroepskeuzebegeleiding zich over het algemeen op het begeleiden richting de juiste schoolkeuze. Verder kan het gericht zijn op het vergroten van het inzicht in de arbeidswereld en als laatste kan het gericht zijn op het vergroten van de leerprestaties.
2. Wanneer de studie- en beroepskeuzeoriëntatie binnen het basisonderwijs gericht is op het verruimen van de zone van acceptabele beroepsalternatieven, zal deze om effect te hebben op de afbakening van de zone van acceptabele beroepsalternatieven, gegeven moeten worden aan leerlingen van groepen lager dan groep 6. Het benadrukken van seksespecifieke rollen en beroepen dient hierbij vermeden te worden.
3. Kinderen maken binnen de zone van acceptabele beroepsalternatieven die zij al op jonge leeftijd voor zichzelf vormen, ook een oriëntatie op de eigen klasse en het eigen milieu. De studie- en beroepskeuzeoriëntatie in het basisonderwijs zal zich dus ook op dit aspect moeten richten. Omdat dit aspect zich grotendeels binnen de thuissituatie vormt, zullen ouders ook betrokken moeten worden in dit proces.
4. Cultuurverschillen komen vaak naar voren op het punt van de geslachtsrol, de prestige van het beroep en de acceptabele onderwijsinvesteringen. Voor allochtone leerlingen, zal er binnen de studie- en beroepskeuzebegeleiding aandacht besteedt moeten worden aan de verschillen die er bestaan tussen het land van herkomst en het vestigingsland met betrekking tot bovenstaande punten. De ouders van de kinderen dienen hier ook in betrokken te worden.
5. Het is onvoldoende om de studie- en beroepskeuzebegeleiding te beschouwen als een traject waarin het centraal staat om een achterstand van informatie bij kinderen en ouders weg te werken. Een goede studie- en beroepskeuzebegeleiding moet de betrokkenen in staat stellen zelf keuzes te maken en deze te realiseren. De studie- en beroepskeuzebegeleiding moet de competenties van de jongere en de ouders tot het plannen en sturen van een loopbaan vergroten. Zelfconceptverheldering is dan ook een belangrijk onderdeel van de studie- en beroepskeuzeoriëntatie. Op die manier wordt het kind geholpen een eigen identiteit te vormen en kan het kind op die manier later zijn eigen richting bepalen en loopbaan plannen (Krooneman, 1994).

3 METHODE VAN ONDERZOEK

In hoofdstuk drie wordt beschreven op welke wijze het onderzoek voor de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente, wordt uitgevoerd. In paragraaf 3.1 is het type onderzoek terug te vinden, in paragraaf 3.2 wordt de onderzoekspopulatie beschreven. Vervolgens is in paragraaf 3.3 een toelichting te vinden op de instrumenten en in paragraaf 3.4 op de procedure van onderzoek. De betrouwbaarheid van het onderzoek wordt beschreven in paragraaf 3.5 en de interne en externe geldigheid in paragraaf 3.6. Tot slot wordt in paragraaf 3.7 een toelichting gegeven op de ethische overwegingen.

3.1 Type onderzoek

Dit onderzoek is een empirisch onderzoek. Er worden gegevens uit de praktijk gehaald en aan de hand van concrete waarnemingen wordt een antwoord op de onderzoeksvraag gezocht (Heerink, Pinkster & Bratti – van der Werf, 2009). Dit onderzoek kan een procesevaluatie worden genoemd. Het hoofddoel binnen een procesevaluatie is het verbeteren van de activiteiten en het handelen, of het feedback kunnen geven op de uitvoering ervan (Migchelbrink, 2006). Binnen het onderzoek voor de weekendschool zal het daadwerkelijk functioneren in de praktijk onderzocht worden, waardoor er uiteindelijk feedback gegeven zal kunnen worden. Met deze feedback kan de weekendschool haar programma's aanscherpen, om in de toekomst nog betere resultaten te behalen.

Binnen de methode procesevaluatie zijn vier varianten van onderzoek te onderscheiden, namelijk procesmonitoring, programmareview, implementatie-evaluatie en verbeterevaluatie. Binnen dit onderzoek kan gesproken worden van een verbeterevaluatie. Een verbeterevaluatie is er op gericht de sterke en zwakke kanten in de uitvoering op te kunnen sporen en door middel hiervan het geëvalueerde handelen te kunnen verbeteren (Migchelbrink, 2006).

In dit onderzoek zal zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek worden gedaan. Het verschil tussen deze twee onderzoeksmethoden is dat met kwantitatief onderzoek, op basis van vragenlijsten gegevens worden verzameld, over de variabelen, waaruit uiteindelijk conclusies worden getrokken. Bij kwalitatief onderzoek worden interviews afgenomen of er wordt een literatuurstudie gedaan (Heerink, Pinkster & Bratti – van der Werf, 2009). Voor dit onderzoek zullen er kwantitatieve gegevens worden verzameld om zo meer achtergrond informatie van de deelnemende kinderen te krijgen. Dit wordt gedaan door middel van een analyse van de intakeformulieren, die de kinderen voor het traject hebben ingevuld. Op deze manier wordt informatie verzameld, die als ondersteuning dient voor het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek. Verder zal er door middel van focusgroepen met de ouders, de coaches en de deelnemende kinderen, meer inzicht worden verkregen over de invloed van het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' op de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen.

3.2 Onderzoekspopulatie

Tijdens een onderzoek wordt over het algemeen een bepaalde groep van mensen onderzocht. De gehele doelgroep van een onderzoek wordt populatie genoemd (Heerink, Pinkster, & Bratti-van der Werf, 2009). De populatie die in dit onderzoek betrokken wordt zijn de 84 kinderen die in het schooljaar 2010-2011 deel hebben genomen aan het traject 'Horizonverbreding' van de

weekendschool 'Toppers Op Zondag' in Twente. De kinderen, in de leeftijd tien tot twaalf jaar, zijn geselecteerd op motivatie en de sociaal economische situatie van het gezin.

In verband met de tijd, een half jaar, die voor dit onderzoek staat is het niet mogelijk om de gehele populatie te onderzoeken. In dit onderzoek is een steekproef, een selectie uit de populatie, genomen waardoor er een meting gedaan kan worden van bepaalde eigenschappen van de populatie. Het is van belang een steekproef te kiezen om een zo representatief mogelijk beeld van de populatie weer te kunnen geven (Migchelbrink, 2006). De steekproef die wordt genomen is vrij klein waardoor er geen generalisatie gedaan kan worden over de kenmerken van de populatie in het algemeen. Het is representatief voor alleen deze specifieke populatie. In dit onderzoek bestaat de steekproef uit twaalf oud deelnemende kinderen van de weekendschool en twaalf ouders van die kinderen (van elk vier per gemeente). Om de steekproef zo representatief mogelijk te maken, is er van elke locatie een evenredig aantal personen geselecteerd die deel uit maken van de steekproef. Deze respondentgroepen worden aselekt uitgekozen. Dat houdt in dat iedere persoon van de locatie even veel kans heeft om in de onderzoekssteekproef opgenomen te worden (Notter, 2005).

Om meer te weten te komen over de achtergrond van de kinderen, zijn de intakeformulieren van 84 deelnemende kinderen geanalyseerd. Door focusgesprekken met de vier coaches van de Weekendschool, een selectie van kinderen en een selectie van ouders wordt informatie verzameld vanuit verschillende percepties, waardoor de betrouwbaarheid van het onderzoek wordt vergroot.

3.3 Instrumenten

Voor beantwoording van de deelvraag *'Wat houdt het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente in?'* is een literatuurstudie verricht. Er worden verschillende documenten geraadpleegd en tevens vindt er een interview plaats met de manager en een bestuurslid van de weekendschool om ontbrekende informatie naar voren te krijgen. Voor het interviewschema wordt verwezen naar bijlage I.

Op de drie onderstaande deelvragen zal antwoord gevonden worden door middel van een literatuuronderzoek. Hiervoor zullen verschillende documenten geraadpleegd worden.

- Wat houdt zelfvertrouwen in en op welke manier kan dit gestimuleerd worden bij kinderen van tien tot twaalf jaar?
- Wat houdt motivatie in en op welke manier kan de motivatie van kinderen in de leeftijd van tien tot twaalf jaar, ten aanzien van hun toekomstperspectief, vergroot worden?
- Wat betekent beroepskeuzeoriëntatie voor kinderen van tien tot twaalf jaar?

Om de deelvraag *'Hoe ziet de populatie die deelneemt aan het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' eruit?'* te beantwoorden worden de 75 intakeformulieren gebruikt die de deelnemers in de wervingsprocedure hebben ingevuld. Een blanco intakeformulier is terug te vinden in Bijlage II.

Voor de deelvraag *'Wat voor invloed heeft, volgens de kinderen, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?'* zullen drie focusgroepen van elk vier kinderen plaatsvinden om een antwoord te vinden op deze deelvraag.

Er is een topiclijst ontworpen die voortkomt uit het theoretisch kader. De gebruikte topiclijst is terug te vinden in bijlage III.

Om de deelvraag *‘Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie’* zullen er ook drie focusgroepen plaatsvinden van elk vier ouders. De topiclijsten die hiervoor ontworpen zijn, zijn ook ontleent uit het theoretische kader. Deze topiclijst is terug te vinden in bijlage IV.

Tot slot de laatste deelvraag *‘Welke rol speelt, volgens de coaches, de context waarin het traject ‘Horizonverbreding’ van de weekendschool ‘Toppers op Zondag’ plaatsvindt met betrekking tot de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen?’*. Voor deze deelvraag zal er een focusgroep plaatsvinden met de vier coaches van de weekendschool. Voor deze focusgroep is er een topiclijst ontworpen voortkomend uit het theoretisch kader. De gebruikte topiclijst is opgenomen in bijlage V.

3.4 Procedure

De eerste vijf weken van het onderzoek zullen in het teken van de vormgeving van het onderzoeksplan staan. Hierbij zal gekeken worden naar de inhoud van het onderzoek en hoe dit vormgegeven moet worden om tot een conclusie te komen. Aangezien voor dit onderzoek een extra begeleiding buiten school beschikbaar is worden alle stukken die geschreven zijn gecontroleerd door de vaardigheidsdocent van het Saxion en door de externe begeleiders vanuit het lectoraat ‘Onderwijsarrangementen in een maatschappelijke context’. De volgende zes weken zullen besteed worden aan de uitwerking van het onderzoek. Hierbij zal de literatuur die gebruikt wordt doorgenomen worden, verschillende personen zullen geïnterviewd worden en er zullen focusgroepen plaatsvinden om tot resultaten te komen. De drie daarop volgende weken zullen gebruikt worden voor de uitwerking van de resultaten en het schrijven van de conclusie en aanbevelingen. Tevens zal er op 25 januari een presentatie plaatsvinden die een beschrijving geeft van het onderzoek.

De respondenten die zullen deelnemen aan de focusgroepen zullen door de opdrachtgever telefonisch benaderd worden. De opdrachtgever heeft een bepaalde relatie met de deelnemende kinderen en hun ouders waardoor de kans dat mensen deel willen nemen vergroot wordt. De focusgroepen zullen plaatsvinden op de locatie waar de kinderen de weekendschool gevolgd hebben zodat de respondenten zo min mogelijk hoeven te reizen. De focusgroepen zullen plaatsvinden op een zondag zodat er ruimtes beschikbaar zijn waar de interviews gehouden kunnen worden. Aan het begin van de focusgroepen zullen de onderzoekers zichzelf voorstellen en de inhoud van het onderzoek bespreken. Tevens wordt hier toestemming gevraagd voor de opname van het gesprek en zal aangegeven worden dat de antwoorden die de respondenten geven anoniem verwerkt worden. De opnames zullen na goedkeuring van het onderzoek verwijderd worden, ook dit zal tijdens de focusgroepen vermeld worden.

3.5 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een onderzoek heeft vooral betrekking op de nauwkeurigheid en zorgvuldigheid van de werkwijze (Migchelbrink, 2006). Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te waarborgen worden de volgende maatregelen genomen:

- Tijdens de interviews met de focusgroepen wordt een voicerecorder gebruikt. Op deze manier worden antwoorden niet fout of verkleurd weergegeven.

- Er wordt gebruik gemaakt van een semi-gestructureerde vragenlijst.
- Er is een planning gemaakt waardoor het voor iedereen te begrijpen is wat wanneer gedaan wordt.
- Door feedback van externe begeleiders/de intervisie groep wordt er een inhoudscontrole doorgevoerd.
- De interviews worden door twee personen afgenomen zodat zij elkaar kunnen bijspringen/aanvullen waar nodig.
- De interviews vinden plaats in een ruimte waar de privacy van de geïnterviewden wordt gewaarborgd.

3.6 Interne en externe geldigheid

Bij kwalitatief onderzoek is er in het kader van validiteit vooral sprake van geloofwaardigheid. Validiteit hangt grotendeels af van het gekozen instrument. Als de semi-gestructureerde vragenlijsten voldoende betrekking hebben op de deelvragen kan er een logische conclusie geschreven worden en is er dus sprake van valide onderzoek (Heerink, Pinkster, & Bratti-van der Werf, 2009). Tijdens de interviews met de focusgroepen wordt gebruik gemaakt van semi-gestructureerde vragenlijsten. Iedere groep krijgt dus dezelfde vragen voorgelegd. Kinderen van de groep kunnen elkaar stimuleren en op elkaar reageren. Door deze discussie kan een focusgroep met vier kinderen veel rijkere informatie opleveren dan vier afzonderlijke interviews (McDaniel, & Gates, 2001). Een nadeel van het gebruik van een focusgroep is dat de kinderen elkaar kunnen beïnvloeden met hun antwoorden.

Doordat er in dit onderzoek gebruik wordt gemaakt van triangulatie, een meervoudige onderzoeksoptzet, wordt de validiteit van het onderzoek vergroot (Verhoeven, 2007). Er wordt kwantitatief en kwalitatief onderzoek verricht. Het kwantitatieve onderzoek moet het kwalitatieve onderzoek ondersteunen en aanvullen.

Het onderzoek is niet generaliseerbaar voor kinderen van weekendscholen uit het hele land. Dit komt doordat de weekendschool 'Toppers op Zondag' andere trajecten aanbiedt dan andere weekendscholen in Nederland. (Adviesbureau Alert, 2007) Er wordt alleen onderzoek verricht op de drie locaties Enschede, Almelo en Hengelo van de weekendschool. Er is in dit onderzoek dus sprake van een lage externe validiteit (Verhoeven, 2007).

3.7 Ethische overwegingen

Bij de uitvoering van het onderzoek zullen verschillende ethische overwegingen gemaakt worden. De ethische overwegingen hebben vooral te maken met het effect dat het onderzoek op de respondent hebben (Boeije, 2005). Een belangrijke overweging is dat de uitkomsten van de focusgroepen anoniem behandeld zullen worden. Hierdoor kunnen uitspraken niet terug geleid worden naar de respondent. Meedoen aan het onderzoek heeft dus geen gevolgen voor de respondent. Tevens zullen er afspraken gemaakt worden over de terugkoppeling naar de respondenten, dit zal gedaan worden via de nieuwsbrief van de weekendschool. Ten behoeve van het kwantitatieve deel van het onderzoek worden gegevens van de deelnemers verzameld. Om te waarborgen dat er zorgvuldig met de kwantitatieve gegevens om wordt gegaan zal er een contract ondertekend worden waarin vermeld staat dat alle gegevens van het onderzoek anoniem in de computer worden vastgelegd. De onderzoekers hebben een beroepsgeheim.

4 RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten die verzameld zijn weergegeven. In paragraaf 4.1 wordt een overzicht gegeven van de populatie die deelneemt aan het traject horizonverbreding van de weekendschool. Deze gegevens zijn ontleent uit het analyseren van de intakelijsten die de deelnemers tijdens de werving van de weekendschool ingevuld hebben. In paragraaf 4.2 worden de resultaten die voortgekomen zijn uit de focusgroepen met de kinderen beschreven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 de resultaten die voortgekomen zijn uit de focusgroepen met de ouders beschreven. In paragraaf 4.4 worden de resultaten beschreven die voortgekomen zijn uit de focusgroep met de coaches. Ten slot worden in paragraaf 4.5 de overeenkomsten en verschillen, uit de eerder genoemde focusgroepen, benoemd.

4.1 Populatie

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag: *'Hoe ziet de populatie die deelneemt aan het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' eruit?'* weergegeven.

Voor deze deelvraag zijn de intakelijsten die de deelnemers tijdens de wervingsprocedure hebben ingevuld gebruikt. In totaal hebben 75 kinderen deelgenomen aan het traject. In eerste instantie was het de bedoeling dat deze 75 intakelijsten geanalyseerd werden. Doordat een aantal intake lijsten zoekgeraakt zijn bij de weekendschool zijn er uiteindelijk 64 lijsten geanalyseerd. Uit de analyse blijkt dat 59% van de deelnemers meisjes zijn. Het merendeel van de populatie is in 1999 (44%) of in 2000 (52%) geboren. Dit betekent dat de meeste kinderen de leeftijd van tien of elf jaar hebben op het moment dat ze deelnemen aan de weekendschool. Het merendeel van de kinderen heeft altijd in Nederland gewoond.

Het overgrote deel van de kinderen (56%) geeft aan voor aanvang van de weekendschool al precies te weten wat hij later wil worden. 30% van de kinderen geeft aan hier geen mening over te hebben en 14 % van de kinderen geeft aan nog niet te weten wat hij later wil worden. 25 % van de kinderen geeft tevens aan dat het soms bang is wat het zal willen worden niet zal lukken. 23 % van de kinderen geeft hier geen mening over en 51% zegt er vertrouwen in te hebben dat het wel zal lukken.

Het overgrote deel van de kinderen namelijk 65%, geeft aan er vertrouwen in te hebben dat iemand hen kan helpen bij wat hij zal willen worden. Wat betreft de vraag *'ik denk dat ik alles kan worden wat ik zal willen'* geeft 37% aan het hiermee eens te zijn, 16% van de kinderen heeft hier geen mening over en 47% denkt niet dat hij later alles kan worden wat hij zal willen. 55% van de kinderen geeft aan later niet hetzelfde te willen worden als de grote mensen die ze nu al kennen. 17% heeft hier geen mening over en 29% van de kinderen wil later wel hetzelfde worden als de grote mensen die ze nu al kennen.

Tot slot geeft 98% van de kinderen aan graag te willen deelnemen aan de weekendschool.

4.2 Focusgroepen kinderen

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag: *‘Wat voor invloed heeft, volgens de kinderen, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?’* beschreven. Dit wordt gedaan aan de hand van de drie kernlabels die geformuleerd zijn vanuit de topiclijst die bij de focusgroep gesprekken gebruikt zijn. Het gebruikte labelschema is terug te vinden in bijlage VI.

Voor deze resultaten zijn er drie focusgroepen gehouden. Het was de bedoeling dat er vier kinderen per locatie zouden deelnemen aan de focusgroepen. In totaal hebben er echter zeven kinderen deelgenomen. Op de locatie Enschede hebben twee kinderen deelgenomen, twee anderen waren het vergeten en konden niet meer komen. Op de locatie Hengelo hebben ook twee kinderen deelgenomen, de andere twee zijn niet op komen dagen en waren niet meer bereikbaar. Tot slot in Almelo, hier waren drie kinderen aanwezig. De vierde is ook hier niet op komen dagen.

Motivatie en weekendschool

Wat betreft de intrinsieke motivatie geven vier van de zeven kinderen aan dat ze wilden deelnemen aan de weekendschool omdat ze graag meer wilden weten over de verschillende beroepskeuzes. Daarnaast geven twee van de tien kinderen aan deel te willen nemen omdat ze dan meer sociale contacten krijgen.

Wat betreft de extrinsieke motivatie geeft één van de tien kinderen aan dat plichtsgevoel een reden was om te blijven komen naar weekendschool. *‘Ja het is ook wel een beetje zonde als je je dan opgeeft en niet gaat, voor andere kinderen die dan wel wouden’.* Vijf van de zeven kinderen geeft aan dat de verschillende werkvormen hen motivatie geeft om te blijven komen naar de weekendschool.

Zelfvertrouwen en weekendschool

Over het zelfvertrouwen in relatie tot de weekendschool geven de kinderen het volgende aan. Alle kinderen geven aan dat ze positief zijn over de begeleiding van de coaches. Hierdoor voelden zij zich prettig in de groep. Vijf van de zeven kinderen geeft aan door de weekendschool assertiever te zijn geworden. *‘Vragen stellen enzo dat doe ik nu ook veel makkelijker door de weekendschool’.* Vier van de zeven kinderen geeft aan meer zelfvertrouwen te hebben gekregen door de nieuwe sociale contacten die het heeft opgedaan op de weekendschool. Door succeservaringen hebben twee van de zeven kinderen meer zicht gekregen op hun eigen mogelijkheden. *‘Als je iets vaker moet herhalen dan is het veel makkelijker’.*

Één van de zeven kinderen geeft aan dat er door de weekendschool een filmpje op youtube is geplaatst waar hij zich erg voor schaamt. *‘Oh ja die clip stond op youtube en toen had ik hele rode wangen, schamend dat iedereen mijn rode wangetjes ziet’.*

Beroepskeuzeoriëntatie en weekendschool

Wat betreft de beroepskeuzeoriëntatie geven drie van de zeven kinderen aan dat ze door de weekendschool meer kennis hebben gekregen van verschillende beroepen. *‘Vroeger dacht ik dat er één beroep met kinderen was en dat is juf, maar nu zie ik ook wel dat er meer beroepen zijn’.* Één van de zeven kinderen geeft aan door de weekendschool een nieuwe interesse te hebben gevonden. *‘Ik wist eigenlijk niet dat koken zo leuk was!’.*

Twee van de zeven kinderen geven aan dat hun ideale beroep niet aan bod is gekomen bij de weekendschool, zij willen dit later nog steeds worden. Verder geven twee van de zeven kinderen aan dat ze meer variaties in de thema's hadden willen zien. *'Er waren niet van die meisjesachtige onderwerpen'*. Verder geven twee van de zeven kinderen aan dat ze meer excursies zouden willen hebben. *'Dat je vaker ergens naartoe gaat, want we hebben meer als de helft hier steeds gezeten enzo'*.

4.3 Focusgroepen ouders

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag: *'Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?'* beschreven. Dit wordt gedaan aan de hand van de drie kernlabels die geformuleerd zijn vanuit de topiclijst die gebruikt is tijdens het focusgroep gesprek. Het gebruikte labelschema is terug te vinden in bijlage VII.

Voor deze resultaten zijn er drie focusgroep gesprekken gehouden. Het was de bedoeling dat er vier ouders per locatie zouden deelnemen aan de focusgroepen. In totaal hebben er echter tien ouders deelgenomen. Op de locatie Enschede hebben er vijf ouders deelgenomen, omdat de ouders van één kind als paar naar de focusgroep zijn gekomen. Op de locatie Hengelo hebben er drie ouders deelgenomen, de vierde ouder die mee zou doen op deze locatie was de afspraak vergeten. In Almelo was het lastig om respondenten die mee wilden werken te vinden. Uiteindelijk zijn er drie respondenten gevonden die medewerking wilden verlenen. Eén ouder was de afspraak echter vergeten en er hebben in Almelo dan ook maar twee ouders deelgenomen aan de focusgroep.

Motivatie en weekendschool

Wat betreft de intrinsieke motivatie geven vijf van de tien ouders aan dat hun kind deel wou nemen aan de weekendschool omdat het nieuwsgierig was, daarnaast geven twee van de tien ouders aan dat hun kind deel wou nemen aan de weekendschool omdat het graag meer wou zien van de verschillende beroepen, *'Zij wilde toch eens kijken wat voor beroepskeuzes er zijn'*. Verder geven, wat betreft de intrinsieke motivatie, vijf van de tien ouders aan dat hun kind door de weekendschool zelf verder is gaan kijken. *'Je ziet dat ze doelgericht gaat zoeken van ja dat wil ik dan moet ik dat beroep kiezen en die opleiding is daarvoor'*.

Wat betreft de extrinsieke motivatie geven drie van de tien ouders aan dat hun kinderen ook naar de weekendschool blijven komen omdat zij een plichtsgevoel hebben richting hun ouders en andere kinderen. Zo heeft één moeder tegen haar kind gezegd: *'je meld je aan maar dat houdt wel in dat je het ook moet afmaken'*.

Eén ouder geeft als verbeterpunt voor de motivatie aan, dat vooraf in de voorlichting, duidelijker benoemd mag worden dat de weekendschool vooral leuk is voor de kinderen. *'Er kan vooraf misschien beter voor het voetlicht komen dat het op een speelse manier en dus niet zo strikt schools is'*.

Zelfvertrouwen en de weekendschool

Over het zelfvertrouwen in relatie tot de weekendschool zeggen vijf van de tien ouders dat de begeleiding van de coaches heeft bijgedragen aan het zelfvertrouwen van de kinderen. Vijf van

de tien ouders geven aan dat hun kind ook meer zelfvertrouwen heeft gekregen door de nieuwe sociale contacten die het heeft opgedaan op de weekendschool. Zes van de tien ouders zijn van mening dat hun kind succeservaringen op heeft gedaan op de weekendschool, *'Bij de eerste presentaties kon je wel zien dat het nog een beetje spannend was, maar de laatste presentatie ging eigenlijk zo vanzelfsprekend'*. Eén van de tien ouders zegt dat zijn/haar kind geen succeservaringen heeft opgedaan tijdens de weekendschool, *'Wat dat betreft was er niets dat er uitsprong van hé dat heb ik nou ontdekt van mezelf of dit wordt het absoluut niet'*.

Beroepskeuzeoriëntatie en weekendschool

Wat betreft de beroepskeuzeoriëntatie geven drie van de tien ouders aan dat hun kind meer kennis heeft gekregen van de verschillende beroepen. *'Voornamelijk beroepen aan bod geweest die niet zo voor de hand liggen en die dan wat uitgediept zijn'*. Daarnaast geeft één van de tien ouders aan dat zijn/haar kind een beter zicht heeft gekregen op de maatschappij, *'Ik vind wel dat hij verrijkt is wat dat betreft'*. Eén van de tien ouders geeft aan dat zijn/haar dochter vast zat aan een ideaalbeeld van een beroep, waardoor deze minder openstond voor nieuwe kennis. *'Ze wil graag dierenarts, alleen maar'*

Eén van de tien ouders geeft als verbeterpunt aan dat er meer variatie zou moeten zijn binnen de thema's. Drie van de tien ouders geven als verbeterpunt aan dat er meer excursies plaats zouden moeten vinden, *'Nou hij had wel gehoopt dat hij bij iets meer bedrijven zou komen'*.

4.4 Focusgroep coaches

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag *'Welke rol speelt, volgens de coaches, de context waarin het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool 'Toppers op Zondag' plaatsvindt met betrekking tot de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen?'* beschreven. Dit wordt gedaan aan de hand van de drie kernlabels die geformuleerd zijn vanuit de topiclijst die is gebruikt tijdens het focusgroep gesprek. Het gebruikte labelschema is terug te vinden in bijlage VIII.

Voor deze resultaten is er een focusgroep gesprek gehouden. Aan deze focusgroep zouden vier coaches deelnemen. In totaal hebben er echter twee coaches deelgenomen. Op het afgesproken tijdstip heeft één coach zich ziek gemeld en de andere coach is gestopt met haar werkzaamheden en wilde niet meer deelnemen aan de focusgroep.

Motivatie en de context

Wat betreft de belemmerende factoren geven beide coaches aan dat het tijdstip voor sommige kinderen belemmerend is. *'Ik had vorig jaar dat kinderen heel moe waren s'ochtends, omdat ze dan op zaterdag heel laat opblijven'*. Daarnaast geeft één van de twee coaches aan dat het hebben van andere verplichtingen op de zondag soms ook een belemmerende factor is. Beide coaches zijn van mening dat over het algemeen activiteiten binnen de locatie de motivatie kunnen belemmeren. *'Als je dan op het gegeven moment een thema hebt dat je heel erg veel in huis moet doen, dan zie je de motivatie ook dalen'*.

Factoren die de motivatie bevorderen zijn volgens beide coaches de excursies die ze ondernemen. *'Kinderen willen zoveel mogelijk op stap, dingen zien en doen'*. Verder zijn volgens

beide coaches de sociale contacten een bevorderende factor. *'Vriendjes en vriendinnetjes die in dezelfde groep zitten motiveert ook'.*

Het is volgens de coaches vooral hun taak is om te zorgen voor afwisseling in de werkvormen en variatie in de thema's.

Zelfvertrouwen en de context

De coaches zijn van mening dat het belemmerend kan zijn wanneer er veel kinderen van dezelfde school in een groep zitten. *'Dus dan krijg je gelijk al een beetje kliekjes vorming'.* Volgens beide coaches is het hun taak om dit in goede banen te leiden. *'Ik ga dat echt wel verdelen ja, dus dat niet bepaalde kinderen bij elkaar in de groep komen'.*

Bevorderende factoren zijn volgens de beide coaches het geven van goede begeleiding en het feit dat de kinderen regelmatig presentaties moeten geven. *'Met presentaties enzo dan moet je wel een beetje lang, een beetje inleiden en een beetje oefenen.* Verder geven beide coaches aan dat het positief benaderen van kinderen ook bevorderend is. *'Als ik gewoon iets goeds zie of een kind die een goede vraag stelt dan altijd even een complimentje geven'.*

Beroepskeuzeoriëntatie en de context

Volgens de coaches kan het vastzitten aan een ideaalbeeld van een beroep een belemmerende factor zijn. De kinderen staan dan minder open voor nieuwe inzichten. *'Precies en als je daar gewoon niet komt dat jaar, dan blijft dat hangen, dan blijft dat hun ideaalbeeld en gaan ze alles daaraan afmeten'.*

Bevorderend voor de beroepskeuzeoriëntatie kan het volgens beide coaches zijn wanneer kinderen een realistisch beeld te zien krijgen. *'Het beroep moet centraal staan, niet de vaardigheid om een muurtje te metselen maar wat je er dan mee kan'.* Volgens de coaches wordt een goede keuze voor een beroep bevorderd wanneer kinderen afwisselende werkvormen aangeboden krijgen en vinden het hun taak ervoor te zorgen dat de kinderen dit ook daadwerkelijk aangeboden krijgen. *'Want heel vaak een bedrijf is gewoon niet gewend om een euh kinderen iets te vertellen zeg maar, als je niet oppast dan heb je snel een hele saaie PowerPoint'.*

4.6 Overeenkomsten en verschillen

In deze paragraaf worden de verschillen en overeenkomsten tussen de verschillende respondentgroepen beschreven aan de hand van de kernlabels

Motivatie en de weekendschool / context

De helft van de ouders geeft aan dat hun kind deel wil nemen aan de weekendschool omdat ze nieuwsgierig zijn. Dit is bij geen van de kinderen naar voren gekomen. Wel geven beide respondentgroepen aan dat beroepskeuze een belangrijke motivatie is voor het deelnemen aan de weekendschool. Kinderen geven aan dat door middel van de verschillende werkvormen zij gemotiveerd blijven om naar de weekendschool te gaan, ook de coaches geven aan dat dit aspect zorgt voor meer motivatie. Tevens geven de coaches aan dat het vriendjes en vriendinnetjes in de zelfde groep hebben een bevorderende factor is voor de motivatie van kinderen terwijl de kinderen juist aangeven dat het maken van nieuwe contacten een motivatie is.

Zelfvertrouwen en de weekendschool / context

De ouders en kinderen geven aan dat het maken van nieuwe sociale contacten bij de weekendschool plaatsvindt. De coaches zeggen dat het kennen van veel kinderen uit de groep juist belemmerend werkt en wisselen hierdoor de groepssamenstelling af. Verder zijn de ouders en de kinderen beiden enthousiast over de coaches. Zij geven aan dat ze tevreden zijn over de begeleiding en ook de coaches zien dit als belangrijk aspect voor het bevorderen van het zelfvertrouwen. De coaches geven aan dat ze hierin uit gaan van een positieve benadering. Verder zeggen de ouders en kinderen beiden dat de kinderen op de weekendschool succeservaringen hebben gekend. Een verschil is dat de kinderen aangeven assertiever te zijn geworden maar dat bij ouders dit verschil niet duidelijk naar voren komt.

Beroepskeuzeoriëntatie en de weekendschool / context

Zowel de ouders als de kinderen geven aan dat de kinderen door de weekendschool kennis hebben gekregen over verschillende beroepen. De coaches geven aan dat een realistisch beeld van een beroep centraal moet staan. Doordat sommige kinderen vastzitten aan hun ideaalbeeld wordt dit volgens de coaches belemmerd. Dit aspect komt ook bij ouders en kinderen naar voren. De ouders, de kinderen en de coaches zeggen meer excursies te willen in de programma. Kinderen geven ook aan dat ze meer variatie in de thema's willen, bij de ouders komt dit nauwelijks naar voren.

5 CONCLUSIES

In dit hoofdstuk worden de hoofd- en deelvragen beantwoord. Dit wordt gedaan door de theorie te koppelen aan de verzamelde resultaten. In paragraaf 5.1 worden de deelvragen beantwoord. In paragraaf 5.2 wordt vervolgens het antwoord op de hoofdvraag gegeven. Vervolgens paragraaf 5.3, hierin worden aanbevelingen gedaan en in paragraaf 5.4 staan de sterktes en zwaktes van het onderzoek beschreven. In paragraaf 5.5 wordt als afsluiting de discussie beschreven.

5.1 Conclusie deelvragen

In deze paragraaf worden conclusies beschreven aan de hand van de deelvragen.

Wat houdt het traject 'Horizonverbreding' van stichting de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente in?

Het traject 'horizonverbreding' van de stichting weekendschool 'toppers op zondag' in Twente is bedoeld voor gemotiveerde kinderen van tien tot twaalf jaar die opgroeien in een minder kansrijke omgeving. Deze kinderen bevinden zich over het algemeen in groep 7/8 van de basisschool of in de eerste klas van het voorgezet onderwijs. De werving voor het traject 'horizonverbreding' vindt plaats onder kinderen uit Enschede, Hengelo en Almelo die afkomstig zijn uit kansarme milieus. In overleg met de verantwoordelijke beleidsmedewerkers van de gemeentes wordt er bepaald op welke basisscholen er geworven gaat worden. Uit deze werving ontstaat een groep kinderen die intrinsiek gemotiveerd zijn om deel te nemen aan de het traject 'horizonverbreding' (A. Rotting, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

Het doel van het traject 'horizonverbreding' van de stichting weekendschool 'toppers op zondag' in Twente is: 'Kinderen in contact brengen met zoveel mogelijk beroepen'. Om dit doel te bereiken wordt er gewerkt met verschillende thema's. Bij de voorbereiding van het programma is de manager vaak betrokken en dit vooral in de contacten met het werkveld. Aan het begin van het jaar wordt een jaarplanning gemaakt en aan de hand hiervan wordt er in het werkveld gekeken naar mensen die hun medewerking willen verlenen aan een thema. De manager legt hierin vaak de eerste contacten met de bedrijven en instellingen. De coach neemt dit later over en stelt het programma op samen met de gastdocenten. Kinderen houden van 'dingen doen' en niet te lang met hetzelfde bezig zijn, hier wordt het programma dan ook zoveel mogelijk op aangepast (A. Rotting, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

Iedere zondag op de weekendschool verloopt volgens een vaste structuur, namelijk: voorbereiding, uitvoering en verwerking. De kinderen worden op de 'thuis' locatie verwelkomd door de coaches en wanneer alle kinderen aanwezig zijn wordt er begonnen met een kringgesprek. In dit kringgesprek wordt teruggeblikt op de vorige bijeenkomst en wordt een introductie van de dag gegeven. Dit kan gezien worden als voorbereiding. Om twaalf uur lunchen de kinderen samen met de coaches en na de lunch begint het uitvoeringsgedeelte. De kinderen gaan dan ergens naar toe of er wordt een activiteit gedaan binnen de locatie. Iedere zondag wordt op de 'thuis' locatie afgesloten met een evaluatie van de dag. Dit kan als verwerking worden gezien. Tevens wordt er aan het eind van een thema een presentatiebijeenkomst georganiseerd. Voor deze presentatiebijeenkomst worden ook de ouders van de kinderen uitgenodigd, zodat zij op de hoogte blijven van de activiteiten die de weekendschool uitvoert met de kinderen. Ook deze presentatiebijeenkomst valt onder de verwerking (F. Bos, persoonlijke mededeling, 28 november 2011).

Wat houdt zelfvertrouwen in en op welke manier kan dit gestimuleerd worden bij kinderen van tien tot twaalf jaar?

Zoals eerder in dit rapport beschreven wordt de definitie van zelfvertrouwen als volgt omschreven: 'Vertrouwen in de eigen kracht hebben' (Boon, 2005). Het zelfvertrouwen van een kind hangt af van het zelfbeeld en de zelfwaardering die het kind heeft. Het zelfbeeld ontstaat door feedback van opvoeders en leeftijdgenootjes. Het ontwikkelen van zelfvertrouwen is belangrijk voor een kind want hierdoor wordt het kind weerbaar en durft het op een passende manier voor zichzelf op te komen. Ook zorgt deze ontwikkeling voor een basis om op te komen voor de eigen mening en zal een kind met zelfvertrouwen sneller nieuwe dingen ondernemen (Haandrikman, & Silvis, 2011). Zelfvertrouwen groeit door middel van ervaringen die een kind opdoet en waarbij diegene merkt dat hij iets kan. Door deze succeservaringen krijgt een kind vertrouwen in zichzelf en het vertrouwen andere (moeilijkere) situaties aan te kunnen (Peninga-de Lange, 2003).

Voor kinderen is het belangrijk dat zij de kans krijgen hun sterke en zwakke punten te ontdekken op verschillende gebieden. Het moet voor kinderen duidelijk zijn dat niemand overal goed in is, en dat niemand over slecht in is. Om dit te bereiken zijn variaties van activiteiten nodig. Wanneer kinderen aan verschillende activiteiten/werkvormen deelnemen en hier naderhand met hen op gereflecteerd wordt, zal dit het zelfbeeld positief beïnvloeden. Als een activiteit mislukt is er altijd wel iets om een positieve opmerking over te maken. Op deze manier leren kinderen positieve kanten van hun eigen kunnen ontdekken. Als kinderen in allerlei situaties op een zelfbewuste manier kunnen optreden zal dit hun zelfbeeld en dus hun zelfvertrouwen vergroten. Dit kan bereikt worden door kinderen te leren om:

- Vragen te stellen;
- 'nee' te durven zeggen, als ze iets niet willen;
- Op een juiste manier op kritiek te reageren;
- Positieve opmerkingen te maken naar anderen;
- Kritische opmerkingen te maken zonder anderen hierbij te kwetsen.

(Stichting leerplan ontwikkeling Nederland, n.d.)

Wat houdt motivatie in en op welke manier kan de motivatie van kinderen in de leeftijd van tien tot twaalf jaar, ten aanzien van hun toekomstperspectief, vergroot worden?

Het woord motivatie komt van het Latijnse woord *movere*, wat 'in beweging zetten' betekent. Iemand die zijn eigen leerproces wil sturen heeft motivatie nodig voor wat hij aan het leren is. Als deze motivatie betrekking heeft op wat er geleerd wordt dan wordt er gesproken van intrinsieke motivatie. Als motivatie wordt opgewekt door iets van buitenaf dan wordt er gesproken over extrinsieke motivatie. Het is mogelijk om extrinsieke motivatie om te buigen naar intrinsieke of meer motivatie. Dit kan onder andere door de manier van lesgeven, een positieve werksfeer of door het uitdagen van de basiskennis van kinderen (Oosterheert, 2010).

In het onderwijs bestaat een gevoelde noodzaak om kinderen beter te begeleiden bij het vormgeven van hun studieloopbaan. Als kinderen niet weten wat ze willen zijn ze hierdoor weinig gemotiveerd en hebben zij meer kans om vroegtijdige schoolverlaters te worden (Meijers, Kuijpers, & Winters, 2010). Door motivatie van kinderen te verbeteren kunnen hun kansen op een succesvolle schoolloopbaan verruimd worden en hebben zij een beter

toekomstperspectief (Peetsma, & van der Veen, 2008). Het toekomstperspectief van kinderen ontwikkelt zich vanaf elf à twaalf jaar. Op jongere leeftijd heeft het toekomstperspectief meer een karakter van een fantasie. Deze fantasie wordt gedurende de jaren teruggedrongen en daaruit wordt het toekomstperspectief permanent gevormd. Dit gebeurt in de leeftijdsfase van twaalf tot achttien jaar. In deze periode is het beïnvloeden van dit perspectief dus nog mogelijk. Dit kan onder andere door interventies te gebruiken die gericht zijn op het bewustmaken van de kinderen, dat was zij doen op school en de keuzes die zij maken, gevolgen hebben voor hun mogelijkheden in de toekomst. Deze beïnvloeding zal naar verwachting een positief effect opleveren op de motivatie voor school (Peetsma, & van der Veen, 2008).

Wat betekent beroepskeuzeoriëntatie voor kinderen van tien tot twaalf jaar?

Een deel van het 'arbeidskarakter' dat kinderen vormen zoals: het bereid zijn inspanning te leveren, het bereid zijn opdrachten te aanvaarden, het bereid zijn samen te werken in een groep e.d., wordt al in de periode voor het twaalfde jaar gevormd. Rond de leeftijd van elf à twaalf jaar komen kinderen in de belangstellingsfase terecht. In deze fase krijgt het kind interesse voor sommige beroepen (Taborsky, & De Grouw, 1974).

Volgens de theorie van Gottfredson is het keuzeprocess een proces waarin, parallel aan het uitkristalliseren van een zelfbeeld of identiteit, voortdurend beroepen of beroepsvelden worden afgestreept. Dit gebeurt binnen een aantal fasen. In de basisschoolleeftijd zijn de fase van de oriëntatie op de sekserollen en de fase van de oriëntatie op de sociale en maatschappelijke betekenis van beroepen van groot belang. Wanneer kinderen tien jaar zijn is het zelfbeeld al volledig ontwikkeld op het punt van de geslachtrol. Jongens en meisjes in de leeftijd van tien jaar strepen de beroepen af die niet bij hun eigen geslachtsrol passen. In de jaren daarna volgt er bij de kinderen een oriëntatie op de eigen sociale klasse en gaan zij kijken welke beroepen qua sociale klasse bij hen passen. Beroepen die dan een te lage status hebben, of juist te veel inspanning en investering zouden vragen worden dan afgestreept. Dit alles leidt ertoe dat de kinderen aan het eind van hun basisschoolperiode voor zichzelf een naar geslacht en milieu afgestemde 'zone van acceptabele studie- en beroepsalternatieven' hebben gevormd. De beroepen die volgens hen binnen de geslachtsrol en het milieu passen vallen binnen deze zone (Krooneman, 1994). Wanneer het gaat over beroepskeuzebegeleiding ligt over het algemeen het werk van Parsons aan de basis van het denken. Volgens Parsons spelen er bij het maken van een verstandige beroepskeuze een aantal factoren mee. Deze factoren zijn:

1. Een helder beeld van je aanleg, je bekwaamheden, je interesses, je hulpbronnen, je beperking en hun oorzaken en van jezelf.
2. Kennis hebben van de eisen en condities die nodig zijn voor succes, inzicht in de voor- en nadelen van beroepen, inzicht in beloningen, kansen en oorzaken op verschillende soorten werk.
3. Op een verstandige wijze kunnen redeneren over de relaties tussen punt 1 en 2.

(Krooneman, 1994).

Hoe ziet de populatie die deelneemt aan het traject 'Horizonverbreding' van stichting de weekendschool 'Toppers op Zondag' eruit?

Het traject 'Horizonverbreding' van de weekendschool richt zich op kinderen van 10 tot 12 jaar uit een minder kansrijke omgeving die gemotiveerd zijn om deel te nemen aan de weekendschool. Uit de resultaten kan geconcludeerd worden dat de weekendschool tijdens de

werving de juiste kinderen ten aanzien van de leeftijd en motivatie geselecteerd heeft. De kinderen die deel hebben genomen zijn over het algemeen 10 of 11 jaar wanneer zij starten met het programma en zijn allen intrinsiek gemotiveerd om deel te nemen aan het traject 'Horizonverbreding', dit blijkt uit de vragenlijsten die de kinderen tijdens de wervingsprocedure ingevuld hebben. In overleg met de verantwoordelijke beleidsmedewerkers van de gemeente wordt bepaald op welke scholen kinderen uit groep zeven van de basisschool worden geworven. Omdat er op deze scholen ook kinderen kunnen zitten die niet uit een minder kansrijke omgeving komen, is het niet zeker dat de weekendschool daadwerkelijk alleen maar kinderen selecteert uit een minder kansrijke omgeving.

Wat voor invloed heeft, volgens de kinderen, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?

De motivatie van de kinderen die deel hebben genomen aan de weekendschool, is niet vergroot door de deelname. Tijdens de werving zijn kinderen geselecteerd die al intrinsiek gemotiveerd waren, het traject heeft hier geen verdere invloed op gehad.

Wat betreft het zelfvertrouwen kan geconcludeerd worden dat deze is vergroot door de weekendschool. De kinderen zijn assertiever geworden en hebben meer sociale contacten gekregen, wat een bijdrage levert aan het zelfvertrouwen.

Er kan gesteld worden dat de kinderen meer kennis hebben gekregen van de verschillende beroepsmogelijkheden die naar voren zijn gekomen in de aangeboden thema's. Om meer invloed te hebben op de beroepskeuzeoriëntatie, zal er echter meer variatie in thema's aangeboden moeten worden en zouden er meer excursies plaats moeten vinden.

Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool ten aanzien van de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie?

Uit de resultaten van de gesprekken met de ouders kan geconcludeerd worden dat de kinderen, door deelname aan de weekendschool, meer motivatie hebben gekregen om ook zelf verder te gaan kijken naar beroeps- en opleidingsmogelijkheden. Dit uit zich onder andere in het feit dat kinderen uit zichzelf in hun vrije tijd, activiteiten op dit gebied zijn gaan ondernemen.

Er kan gesteld worden dat het zelfvertrouwen van de kinderen vergroot is. De begeleiding van de coaches, het opdoen van succeservaringen en het maken van nieuwe sociale contacten heeft hierin een grote bijdrage geleverd.

Er kan geconcludeerd worden dat de kinderen meer kennis hebben gekregen van de verschillende beroepsmogelijkheden die naar voren zijn gekomen tijdens het programma. Om de horizon van de kinderen echter nog meer te verbreden, moeten er meer excursies plaats vinden. Hierdoor kunnen de kinderen kijken wat de verschillende beroepen daadwerkelijk inhouden en krijgen ze een realistische kijk op de situatie.

Welke rol speelt, volgens de coaches, de context waarin het traject 'Horizonverbreding' van stichting de weekendschool 'Toppers op Zondag' plaatsvindt met betrekking tot de motivatie, het zelfvertrouwen en de beroepskeuzeoriëntatie van de kinderen?

Er kan geconcludeerd worden dat het tijdstip waarop de weekendschool plaats vindt belemmerend kan zijn voor de kinderen, coaches merken regelmatig dat kinderen erg moe binnenkomen. Om de motivatie van de kinderen te behouden is het van belang dat er regelmatig excursies plaatsvinden en dat er verschillende werkvormen aangeboden worden. Elke week

wordt er al rekening gehouden met verschillende werkvormen maar er moeten meer excursies plaatsvinden.

Wat betreft het zelfvertrouwen is het belangrijk dat de groepen zorgvuldig worden samengesteld. Wanneer bijna alle kinderen in een groep van één school komen, is het voor de kinderen die van een andere school komen lastiger om nieuwe sociale contacten op te doen. Hierdoor kan de succeservaring minder worden. Het is belangrijk dat de coaches de kinderen goed begeleiden tijdens het gehele traject. De coaches van de weekendschool gaan hierbij uit van een positieve benadering, wat ook weer een positief effect heeft op het zelfvertrouwen.

Wanneer de kinderen vastzitten aan een ideaalbeeld van een beroep kan dit belemmerend zijn. De weekendschool probeert zoveel mogelijk beroepen aan bod te laten komen maar door dit ideaalbeeld staan sommige kinderen minder open voor nieuwe kennis. Wanneer kinderen een realistisch beeld te zien krijgen van een beroep en afwisselende werkvormen aangeboden krijgen dan werkt dit bevorderend voor de beroepskeuzeoriëntatie.

5.2 Conclusie hoofdvraag

In deze paragraaf zal er een antwoord gegeven worden op de hoofdvraag van dit onderzoek. *'Welke invloed heeft het traject 'Horizonverbreding', van de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente, op de deelnemende kinderen ten aanzien van hun motivatie, zelfvertrouwen en hun beroepskeuzeoriëntatie?'* Hierin zal de theorie aan de praktijk gekoppeld worden. Er zal eerst antwoord worden gegeven op de invloed ten aanzien van de motivatie, vervolgens de invloed ten aanzien van het zelfvertrouwen en tot slot de invloed ten aanzien van de beroepskeuzeoriëntatie.

Motivatie

Als er gekeken wordt naar de deelvragen dan kan er geconcludeerd worden dat de kinderen die deelnemen aan de weekendschool over het algemeen intrinsiek gemotiveerd zijn. Hier wordt tijdens de wervingsprocedure op geselecteerd (A. Rotting, persoonlijke mededeling, 28 november 2011). Kinderen worden door deelname aan de weekendschool gemotiveerd om zelf verder te gaan kijken naar de verschillende beroepen en mogelijkheden voor de toekomst. Wanneer de kinderen gedurende het traject geen afwisselende werkvormen aangeboden krijgen, zal de motivatie van de kinderen dalen. Dit blijkt uit de ervaringen die de coaches hebben opgedaan tijdens de uitvoering van het traject 'Horizonverbreding'.

Zelfvertrouwen

Het zelfvertrouwen van de deelnemers wordt positief beïnvloed door de activiteiten van de weekendschool. Zelfvertrouwen groeit door middel van ervaringen die een kind opdoet en waarbij diegene merkt dat hij iets kan. Door deze succeservaringen krijgt een kind vertrouwen in zichzelf en het vertrouwen andere (moeilijkere) situaties aan te kunnen (Peninga-de Lange, 2003). Er is gebleken dat kinderen die deelnemen aan het traject 'Horizonverbreding' ook succeservaringen opdoen tijdens het traject. Het zelfvertrouwen wordt ook vergroot wanneer kinderen leren om assertiever te zijn. Wanneer kinderen aan verschillende activiteiten/werkvormen deelnemen en hier naderhand met hen op gereflecteerd wordt, zal dit het zelfbeeld positief beïnvloeden (Stichting leerplan ontwikkeling Nederland, n.d.). Uit het onderzoek blijkt dat de kinderen die deel hebben genomen aan het traject 'Horizonverbreding' assertiever zijn geworden, dit uit zich onder andere in het vragen durven stellen aan onbekenden. Daarnaast beïnvloedt het feit dat de kinderen nieuwe sociale contacten opdoen het

zelfvertrouwen ook positief. De presentaties die de kinderen moeten geven aan het eind van de thema's vergroten, mits de kinderen hier goed op voorbereid worden door de coaches, het zelfvertrouwen. Het is belangrijk dat de kinderen gedurende het gehele traject juiste begeleiding aangeboden krijgen. Als hierbij uit wordt gegaan van een positieve benadering zal dit de grootste invloed op het zelfvertrouwen hebben. Tijdens het onderzoek is gebleken dat de coaches deze werkwijze hanteren.

Beroepskeuzeoriëntatie

In de leeftijd van 10 tot 12 jaar vormen kinderen een zone van acceptabele studie- en beroepsalternatieven. Dit houdt in dat kinderen voor zichzelf bepaalde beroepen af gaan strepen die volgens hen niet binnen hun geslachtsrol en hun milieu passen (Krooneman, 1994). Doordat de weekendschool binnen deze leeftijd het traject 'Horizonverbreding' aanbiedt en zij veel verschillende beroepen aan bod laat komen wordt de horizon van de kinderen met betrekking tot de verschillende beroepen verbreed. De coaches stellen een afwisselend programma samen voor de kinderen, maar binnen dit programma moet meer aandacht gaan naar excursies. Uit het onderzoek blijkt dat de kinderen hier het meest van leren.

5.3 Aanbevelingen

Aan de hand van de conclusies kunnen een aantal aanbevelingen gedaan worden om het traject 'Horizonverbreding' van Stichting de weekendschool 'Toppers op Zondag' in Twente te optimaliseren.

Aanbeveling één

Voor de beroepskeuzeoriëntatie en de motivatie van de kinderen is het van belang zoveel mogelijk ervaringen op te doen in de praktijk. Door het aantal excursies te verhogen, blijft het voor de kinderen afwisselend en leuk en krijgen zij een duidelijk beeld van de verschillende beroepen.

Aanbeveling twee

Door consequent aan het eind van elke bijeenkomst een evaluatie met de kinderen te houden over de gemaakte keuzes van die dag en de gebeurtenissen die plaats hebben gevonden, worden de kinderen zich bewust van de effecten die de keuzes en gebeurtenissen hebben wat naar verwachting een positief effect zal opleveren op de motivatie voor school en dus hun toekomst.

Aanbeveling drie

Door gebruik te maken van steeds wisselende werkvormen krijgen alle kinderen de kans een keer te ervaren ergens goed in te zijn, waardoor hun zelfvertrouwen wordt vergroot.

5.4 Sterktes en zwaktes onderzoek

In deze paragraaf zullen een aantal sterke en zwakte punten beschreven worden die tijdens dit onderzoek naar voren zijn gekomen.

Sterke punten onderzoek

- Doordat de opdrachtgever extra begeleiding heeft geregeld in de vorm van twee onderzoekers uit het lectoraat 'Onderwijsarrangementen in een maatschappelijke context' is het onderzoek tussendoor regelmatig van feedback voorzien en is er door

verschillende disciplines naar gekeken. De communicatie met de externe begeleiders liep via korte lijnen waardoor er voldoende communicatie mogelijk was.

- Binnen het onderzoek is gebruik gemaakt van semi-gestructureerde interviews. Door middel van deze vorm van interviewen blijven de uitkomsten op de vragen open en worden respondenten niet belemmerd in hun antwoorden. Hierdoor ontstaat een completer en veelzijdiger beeld.

Zwakke punten onderzoek

- Het doel en de uitvoering van het onderzoek was vrij onduidelijk aan het begin, waardoor veel aanpassingen in het onderzoeksplan moesten worden gemaakt. Hierdoor is het onderzoeksproces een aantal keren aangepast en zijn de verschillende fases niet altijd gestructureerd doorlopen.
- Doordat de respondenten vorig jaar aan het traject 'Horizonverbreding' hebben deelgenomen hadden sommige respondenten moeite de vragen te beantwoorden omdat zij niet alle situaties terug konden halen. Dit heeft ervoor gezorgd dat het aantal te gebruiken resultaten minder groot is geworden dan verwacht.
- Door ontslag en ziekte hebben maar twee van de vier coaches deelgenomen aan een focusgroeps gesprek. Hierdoor zijn de resultaten die hieruit voortkomen minder valide geworden.
- Het onderzoek is niet generaliseerbaar voor kinderen van weekendscholen uit het hele land. Dit komt doordat de weekendschool 'Toppers op Zondag' andere trajecten aanbiedt dan andere weekendscholen in Nederland. Er wordt alleen onderzoek verricht op de drie locaties Enschede, Almelo en Hengelo van de weekendschool. Er is in dit onderzoek dus sprake van een lage externe validiteit.

5.5 Discussie

Deze paragraaf geeft de visie weer op het onderwerp van het onderzoek. Deze visie wordt is opgesplitst in macro-, meso- en micronivea.

Macro

Na een onderzoek van Heleen Terwijn (2008) is er in Amsterdam de eerste IMC weekendschool opgericht. Het algemene doel van de IMC weekendschool is, kinderen te steunen bij het verruimen van hun perspectieven, het versterken van hun zelfvertrouwen en het ontwikkelen van hun talenten. Na een succesvolle proefperiode in drie Amsterdamse wijken, is de IMC weekendschool inmiddels gevestigd in sociaal-economisch zwakke wijken van zeven grote Nederlandse steden (IMC Weekendschool, n.d.). Vanuit het hele land kwamen vervolgens verzoeken om IMC weekendscholen in steden te openen. De goede resultaten en het grote enthousiasme van kinderen, ouders en gastdocenten geven daar ook aanleiding toe. Toch heeft de IMC weekendschool besloten de uitbreiding van het aantal scholen niet als beleidsprioriteit te maken (IMC Weekendschool, n.d.). Zij vinden het een taak van de overheid om overal in het land weekendscholen op te starten.

Op dit moment bestaan er in een aantal grote steden weekendscholen. Deze scholen werven allemaal een geselecteerd aantal kinderen om deel te nemen aan de weekendschool. De kinderen die de kans krijgen om deel te nemen aan een traject bij de weekendschool krijgen een unieke kans om meer kennis en inzichten op te doen met betrekking tot de verschillende studie- en beroepsmogelijkheden. Het zou tegenwoordig echter goed zijn wanneer meer kinderen deze

kans geboden krijgen. Jongeren moeten tegenwoordig steeds vroeger keuzes maken wat betreft studie- en beroepsrichtingen. In deze maatschappij waarin studeren steeds meer geld kost en het dus steeds belangrijker is dat jongeren gelijk de juiste keuzes maken, zouden kinderen en jongeren hier beter op voorbereid moeten worden. Wij zijn van mening dat de trajecten die de weekendschool aanbiedt hier een goede bijdrage aan leveren en meer kinderen zouden dan ook de kans moeten krijgen om aan een dergelijk traject deel te nemen. Beroepskeuzeoriëntatie zou volgens ons dan ook meer een vaste plek moeten krijgen binnen het reguliere onderwijs.

Meso

Uit de visie van de weekendschool komt naar voren dat de weekendschool zich richt op jongeren die opgroeien in een minder kansrijke omgeving. In overleg met de verantwoordelijke beleidsmedewerkers van de gemeente wordt bepaald op welke basisscholen de weekendschool mag gaan werven voor deelnemers. Dit zijn vaak basisscholen die in sociaal economisch zwakke wijken staan. Op deze scholen zitten echter ook kinderen die niet in een minder kansrijke omgeving opgroeien. Doordat deze kinderen wel meegenomen worden in de wervingsprocedure maken deze kinderen ook kans geselecteerd te worden voor deelname aan de weekendschool. De weekendschool wordt voor een groot gedeelte gefinancierd vanuit het armoede beleid van de gemeenten: Enschede, Almelo en Hengelo. Wij vragen ons dan ook af of er tijdens de werving beter gekeken moet worden naar de achtergrond van de kinderen zodat het geld dat vanuit het armoedebeleid beschikbaar gesteld wordt bij de juiste doelgroep terecht komt. Daarnaast kunnen er maar een klein aantal kinderen, namelijk maximaal 20 per groep, deelnemen aan het traject. Wanneer binnen de wervingsprocedure ook kinderen worden meegenomen die niet in een minder kansrijke omgeving opgroeien, hebben kinderen die dat wel doen minder kans om geselecteerd te worden voor deelname. Hierdoor heeft de doelgroep die het juist zo hard nodig heeft minder kans om hun horizon te verbreden op educatief, sociaal-cultureel en maatschappelijk gebied.

Uit voorgaande alinea blijkt dat tijdens de wervingsprocedure niet altijd de juiste kinderen geselecteerd worden. Naast het feit dat op de scholen waar de weekendschool deelnemers werft ook kinderen zitten die niet in een minder kansrijke omgeving opgroeien zitten, komt het ook voor dat er kinderen uit een minder kansrijke omgeving zitten op scholen die niet binnen de wervingsprocedure worden meegenomen. Op dit moment wordt door de gemeenten besloten op welke scholen de weekendschool mag gaan werven. Op dit gebied zou een maatschappelijk werker een bijdrage kunnen leveren. Maatschappelijk werkers komen tijdens hun werk regelmatig kinderen tegen die goed binnen de doelgroep van de weekendschool zouden passen en die baat zouden hebben bij deelname aan het traject. Het zou wenselijk zijn wanneer maatschappelijk werkers kinderen aan kunnen melden voor deelname aan de weekendschool. Om dit te realiseren zou er een samenwerkingsverband gestart moeten worden tussen de weekendschool en regionale hulpverleningsinstanties. Naast het feit dat hulpverleners een belangrijke functie in de werving van de juiste doelgroep kunnen hebben, kan de weekendschool ook een belangrijke signaleringsfunctie hebben voor hulpverleningsinstanties daar waar problemen zijn. Wanneer er een samenwerkingsverband zou zijn en de lijnen tussen de weekendschool en de hulpverleningsinstanties kort zijn, kan de weekendschool makkelijker hulp bij hulpverleningsinstanties inschakelen voor kinderen wanneer dit nodig mocht zijn.

Micro

De belangrijkste uitkomst van dit onderzoek is dat de weekendschool een grotere invloed zou kunnen hebben op de beroepskeuzeoriëntatie van de deelnemers, wanneer zij vaker op excursie zouden gaan. Er is gebleken dat de kinderen hierdoor een realistisch beeld krijgen van de verschillende beroepen. Tevens is gebleken dat de excursies de meeste indruk op de kinderen maken en deze ervaringen blijven hen bij. Om meer excursies aan te kunnen bieden moeten er meer contacten worden gelegd met verschillende bedrijven, om zo daadwerkelijk mogelijkheden te creëren voor excursies. Dit valt of staat met een goede voorbereiding en hier moet dan ook voldoende tijd en aandacht aan besteedt worden.

LITERATUURLIJST

- Adviesbureau Alert. (2007). *Van 'Werkplaats op zondag' naar weekendschool*. Enschede: Adviesbureau Alert.
- Bos, F. (2010). *Toppers op Zondag*. Opgehaald op September 22, 2011, van www.toppersopzondag.nl:
<http://www.toppersopzondag.nl/images/stories/documenten/nieuwsbrief.pdf>
- Boon, C.A. & Geeraerts, D. (2005). *Van Dale Groot woordenboek van de Nederlandse taal*. Utrecht: Van Dale Lexicografie bv.
- Glaser-Overdevest, R. (2008). *Business plan 2008-2012 Stichting weekendschool 'Toppers Op Zondag' in Twente*. Enschede: Stichting weekendschool 'Toppers op Zondag'.
- Gürtler, H. (2001). *Opvoeden tot ZELFBEWUSTE KINDEREN*. Oosterhout: Deltas.
- Haandrikman, J. , & Silvis, V.(2011). *Bouwen aan zelfvertrouwen*. Ede: Christelijke Hogeschool Ede.
- Heerink,M., Pinkster, S., & Bratti van der Werf, M. (2009). *Onderzoek in zorg en welzijn, Een praktische inleiding*. Amsterdam: Pearsin Education Benelux bv.
- IMC Weekendschool. (n.d.). *Over ons Geschiedenis*. Opgehaald op September 13, 2011, van IMC Weekendschool : <http://www.imcweekendschool.nl/over-ons/geschiedenis/>
- Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie II - de schoolleeftijd*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- McDaniels, C. & Gates, R. (2001). *Marketing Research Essential: Third Edition*. Mason: South-Western.
- Meijers, F., Kuijpers, M. & Winters,A. (2010). *Leren kiezen / kiezen leren, een literatuurstudie*. 's-Hertogenbosch: Expertisecentrum Beroepsonderwijs.
- Migchelbrink. (2006). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP.
- Notter, Y. (2005). *Handboek Onderzoek*. Enschede: Saxion Hogescholen.
- Oosterheert, I (2010). *Leren over leren, Praktische leerpsychologie voor het basisonderwijs*. Groningen: Noordhoff Uitgevers bv.
- Onderwijscentrum Twente, (n.d.). www.lectoraten.nl. Opgehaald op September 22, 2011, van Onderwijsarrangementen in maatschappelijk context:
<http://www.lectoraten.nl/lectoraat/303/onderwijsarrangementen-in-maatschappelijke-context/>
- Peetsma, T. & van der Veen, I. (2008). *Een tweede onderzoek naar de beïnvloeding van motivatie bij vmbo-leerlingen*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut.

Penninga-de Lange, C. (2003). *Elk kind is uniek! Bouwen aan zelfvertrouwen bij kinderen*. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum.

Roelofs, J. (n.d.). *Zelfvertrouwen*. Opgehaald op September 22, 2011, van www.zelfvertrouwen.nl: <http://zelfvertrouwen.nl/page.php?page=169>

Stichting leerplan ontwikkeling Nederland (n.d.). *Zelfvertrouwen en weerbaarheid: de aanpak*. Opgehaald op oktober 11, 2011, van sociaal emotionele ontwikkeling: <http://sociaalemotioneel.slo.nl/thema/zelfvertrouwen/aanpak/>

Stichting weekendschool 'Toppers op Zondag' (n.d.). *Toppers op zondag*. Opgehaald op September 22, 2011, van Stichting weekendschool 'Toppers op zondag' in Twente: www.toppersopzondag.nl

Tactievelingske. (2009, januari 15). Geloven, in mensen en in dat andere diepere. *Mens en Samenleving*, p. Religie.

Terwijn, H. (2008, November 10). Sociale stijging gaat via de inhoud.

van der Wouw, A. (2008, jaargang 62 nr. 4). Bouwen aan zelfvertrouwen. *Sportgericht*, p. 18-20.

Verhoeven, N. (2007). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom onderwijs.

Weekendschool voor kinderen. (2008, April 18). *TC Tubantia*, p. Regio Hengelo.

BIJLAGE I VRAGENLIJST MANAGER EN BESTUURLID WEEKENDSCHOOL

1. Hoe wordt de weekendschool georganiseerd?
2. Hoe worden de subsidies geregeld?
3. Hoe wordt er gecommuniceerd met de subsidiegevers?
4. Wie geeft er leiding aan de uitvoering van het programma-aanbod?
5. Hoe wordt het programma opgezet?
6. Hoe worden de doelen van de weekendschool nagestreefd en getoetst?
7. Waar zou de weekendschool over vijf jaar willen staan?
8. Wordt er op de weekendschool volgens een bepaalde methodiek/didactiek gewerkt?
9. Hoe worden de ouders betrokken bij de weekendschool?
10. Worden er ook evaluaties gehouden met opdrachtgevers, gastdocenten en kinderen?
11. Hoe ziet de selectieprocedure eruit?
12. Hoe verloopt een zondag bij de weekendschool?

BIJLAGE II INTAKEFORMULIER

‘Toppers op zondag’

Weekendschool Almelo, Hengelo, Enschede

Vragenlijst voor jongeren 2011/2012

(Bron: IMC weekendschool, 2004)

Ik ben een topper!

Voornaam: _____

Achternaam: _____

Geboortedatum (dag, maand, jaar): _____

Meisje/Jongen (omcirkel het juiste antwoord)

Heb je altijd in Nederland gewoond? Ja/Nee (omcirkel het juiste antwoord)

Deze vragenlijst gaat over jou! Over jouw toekomst als topper van de weekendschool. De vragen zijn bedoeld om te weten te komen, of jij op de weekendschool zou willen komen. De antwoorden die jij geeft zijn geheim. Jouw juf of meester krijgt de antwoorden niet te zien. Vul eerst boven je naam in. Veel succes!

Hieronder begint de vragenlijst. De antwoorden die je geeft, zijn nooit goed of fout. Schrijf gewoon op wat jij denkt dat goed voor jou is. Begrijp je een vraag niet, steek dan je hand op. Wij komen dan meteen naar je toe. Achter iedere vraag staat een lijntje met zeven cijfers. Omcirkel het cijfer dat goed voor je is. Bijvoorbeeld:

Ik houd van ijs

1 - - 2 - - 3 - - 4 - - 5 - - 6 - - 7

helemaal niet waar

heel erg waar

Omcirkel bij de volgende vragen steeds het cijfer dat voor jou goed is:

1. Ik weet precies wat ik later wil worden!

1 - - 2 - - 3 - - 4 - - 5 - - 6 - - 7

helemaal niet waar

heel erg waar

2. Ik ben soms bang dat wat ik zal willen toch niet kan lukken

1 - - 2 - - 3 - - 4 - - 5 - - 6 - - 7

helemaal niet waar

heel erg waar

3. Ik denk dat niemand mij kan helpen bij wat ik later zou willen worden

1 - - 2 - - 3 - - 4 - - 5 - - 6 - - 7

helemaal niet waar

heel erg waar

4. Ik denk dat ik alles kan worden wat ik zou willen

1 - - 2 - - 3 - - 4 - - 5 - - 6 - - 7

BIJLAGE III TOPICLIJST KINDEREN

Kennismaking

- Inleiding interview
- Voorstelronde

Motivatie

- Motivatie vanuit zichzelf (intrinsiek)
- Motivatie vanuit een ander (extrinsiek)
- Motivatie en activiteiten uitvoeren

Zelfvertrouwen

- Succeservaringen
- Assertiviteit
- Zicht op eigen mogelijkheden / beperkingen

Beroepskeuzeoriëntatie

- Geslachtsrol
- Milieu
- 1. Een duidelijk zelfbeeld 2. Kennis van verschillende beroepen
- Realistisch verband zien tussen één en twee.

Afsluiting

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname

BIJLAGE IV TOPICLIJST OUDERS

Kennismaking

- Inleiding interview
- Voorstelronde

Motivatie

- Motivatie vanuit zichzelf (intrinsiek)
- Motivatie vanuit een ander (extrinsiek)
- Motivatie en activiteiten uitvoeren

Zelfvertrouwen

- Succeservaringen
- Assertiviteit
- Zicht op eigen mogelijkheden / beperkingen

Beroepskeuzeoriëntatie

- Geslachtsrol
- Milieu
- 1. Een duidelijk zelfbeeld 2. Kennis van verschillende beroepen
- Realistisch verband zien tussen één en twee.

Afsluiting

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname

BIJLAGE V TOPICLIJST COACHES

KENNISMAKING

- Inleiding interview

MOTIVATIE EN DE CONTEXT

- Wervingsprocedure
- Uitvoering weekendschool
(tijdstip, voorbereiding/uitvoering/verwerking, ouderbetrokkenheid, duur van het programma, diploma van deelname)

Hierbij denken aan:

- Nieuwsgierigheid naar kennis (intrinsiek)
- (Extrinsiek)

ZELFVERTROUWEN EN DE CONTEXT

- Wervingsprocedure
- Uitvoering weekendschool
(tijdstip, voorbereiding/uitvoering/verwerking, ouderbetrokkenheid, duur van het programma, diploma van deelname)

Hierbij denken aan:

- achtergrond kinderen
- assertiviteit

BEROEPSKEUZEORIËNTATIE EN DE CONTEXT

- uitvoering weekendschool
(tijdstip, voorbereiding/uitvoering/verwerking, ouderbetrokkenheid, duur van het programma, diploma van deelname)

Hierbij denken aan:

- geslachtsrol
- milieu

AFSLUITING

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname

BIJLAGE VI LABELSCHEMA KINDEREN

Kernlabel	Label	Dimensie/lading	Fragment
Motivatie en weekendschool	Intrinsiek	Sociale contacten (2)	
		Beroepskeuze (4)	‘Maar ik weet nog niet echt wat ik wil doen, daarom zit ik hier ook’
	Extrinsiek	Zelf verder kijken (1)	‘Het is leerzaam voor wat je later gaat worden’
		Van huis weg zijn (1)	‘Dan hoef ik niet iedere ochtend naar het geschreeuw van mijn moeder te luisteren’
		Plichtsgevoel (1)	‘ja het is ook wel een beetje zonde als je je dan opgeeft en niet gaat, voor andere kinderen die dan wel wouden’
		Verschillende werkvormen (5)	‘Zelf doen en het kijken vind ik wel leuk dat je allemaal naar verschillende dingen gaat’
Zelfvertrouwen en weekendschool	De groep	Assertiviteit (5)	‘Vragen stellen enzo dat doe ik nu ook veel makkelijker door de weekendschool’
		Sociale contacten (4)	
	Zicht op eigen mogelijkheden	Positief over coaches (7)	‘Waren hele leuke coaches’
Succeservaring (2)		‘Als je iets vaker moet herhalen dan is het veel makkelijker’ ‘Vrolijk dat ik een prijs had gewonnen’	

	<p>Feedback van omstanders</p> <p>Verbeterpunten</p>	<p>Reëel zelfbeeld (1)</p> <p>Betrokkenheid ouders (1)</p> <p>Publicatie items (1)</p>	<p>‘Oh ja die clip stond op youtube en toen had ik hele rode wangen, schamend dat iedereen mijn rode wangetjes ziet’</p>
<p>Beroepskeuzeorientatie en weekendschool</p>	<p>Horizonverbreding</p> <p>Duidelijk beeld voor later</p> <p>Verbeterpunten</p>	<p>Kennis van verschillende beroepen (3)</p> <p>Nieuwe interesses (1)</p> <p>Zit vast aan ideaalbeeld (1)</p> <p>Variatie thema’s (2)</p> <p>Meer excursies (2)</p>	<p>‘Vroeger dacht ik dat er één beroep met kinderen was en dat is juf, maar nu zie ik ook wel dat er meer beroepen zijn’</p> <p>‘Voor de weekendschool was het wel anders, toen wist ik het nog niet precies want toen ja, ja ik zat toen te twijfelen tussen heel veel beroepen’</p> <p>‘Ik wist eigenlijk niet dat koken zo leuk was’</p> <p>‘Er waren niet van die meisjesachtige onderwerpen’</p> <p>‘dat je vaker ergens naartoe gaat, want we hebben meer als de helft hier steeds gezeten enzo’</p> <p>‘Euh, ja want we zijn maar 3 of 4 keer zijn we maar weggeweest’</p>

BIJLAGE VII LABELSCHEMA OUDERS

Kernlabel	Label	Dimensie / lading	Fragment
Motivatie en weekendschool	Intrinsiek	Nieuwsgierigheid (5)	'Het leek hem echt interessant om mee te doen'
		Beroepskeuze (2)	'Zij wilde toch eens kijken wat voor beroepskeuzes er zijn'
		Sociale contacten (1)	'Ze vond het best een uitdaging om ook weer met een nieuwe groep kinderen te werken'
	Extrinsiek	Zelf verder kijken (5)	'Je ziet dat ze doelgericht gaat zoeken van ja dat wil ik dan moet ik dat beroep kiezen en die opleiding is daarvoor'
		Plichtsgevoel (3)	'Je meld je aan maar dat houdt wel in dat je het ook moet afmaken'
		Verbeterpunten	Voorlichting (1)
Zelfvertrouwen en weekendschool	De groep	Assertiviteit (1)	'Ja hallo ik ben er zelf ook'
	Zicht op eigen mogelijkheden	Positief over Coaches(5)	
		Sociale contacten (5)	
		Geen succeservaring (1)	'Wat dat betreft was er niets dat er uitsprong van hé dat heb ik nou ontdekt van mezelf of dit wordt het absoluut niet'

	Feedback van omstanders	<p>Succeservaring (6)</p> <p>Coaches (2)</p> <p>Betrokkenheid ouders (2)</p>	<p>'Bij de eerste presentaties kon je wel zien dat het nog een beetje spannend was.. maar de laatste presentatie ging eigenlijk zo vanzelfsprekend'</p> <p>'Ze stapt wat makkelijker op dingen af'</p>
Beroepskeuze oriëntatie en weekendschool	<p>Horizonverbreding</p> <p>Duidelijk beeld voor later</p> <p>Verbeterpunten</p>	<p>Kennis van verschillende beroepen (3)</p> <p>Zicht op maatschappij (1)</p> <p>Zit vast aan ideaal beeld (1)</p> <p>Variatie thema's (1)</p> <p>Meer excursies (3)</p>	<p>'Voornamelijk beroepen aan bod geweest die niet zo voor de hand liggen en die dan wat uitgediept zijn'.</p> <p>'Ik vind wel dat hij verrijkt is wat dat betreft'</p> <p>'Ze wil graag dierenarts, alleen maar'</p> <p>'Nou hij had wel gehoopt dat hij bij iets meer bedrijven zou komen'</p>

BIJLAGE VIII LABELSCHEMA COACHES

Kernlabel	Label	Dimensie / lading	Fragment
Motivatie en de context	Belemmerende factoren	Tijdstip (2)	'Ik had vorig jaar dat kinderen heel moe waren s'ochtends omdat ze dan op zaterdag heel laat opblijven'
		Andere verplichtingen (1)	
	Bevorderende factoren	Activiteit binnen locatie (2)	'Als je dan op een gegeven moment een thema hebt dat je heel erg veel in huis moet doen, dan zie je de motivatie ook dalen'
		Excursies (2)	'Kinderen willen zoveel mogelijk op stap, dingen zien en doen'
	Rol coach	Sociale contacten (2)	'Vriendjes en vriendinnetjes die in dezelfde groep zitten motiveert ook'
		Afwisseling werkvorm (2)	'Ik probeer wel als we binnenzitten een beetje van die energizers erdoorheen te gooien'
Zelfvertrouwen en de context	Belemmerende factoren	Variatie in thema's (2)	'Dus dan krijg je gelijk al een beetje klikjes vorming'
		Veel kinderen van zelfde school (2)	
	Bevorderende factoren	Goede begeleiding (2)	'Met presentaties enzo dan moet je wel een beetje lang, een beetje inleiden en een beetje oefenen'
		Positieve benadering(2)	'Als ik gewoon iets goeds zie of een kind die een goede vraag stelt dan altijd even een complimentje geven'

	Rol coach	Presentaties (2) Groepssamenhang (2)	'ik ga dat echt wel verdelen ja, dus dat niet bepaalde kinderen bij elkaar in de groep komen'
Beroepskeuzeoriëntatie en de context	Belemmerende factoren	Ideaalbeeld (2)	'Precies en als je daar gewoon niet komt dat jaar, dan blijft dat hangen, dan blijft dat hun ideaalbeeld en dan gaan ze alles daaraan afmeten'
	Bevorderende factoren	Realistisch beeld (2)	'Het beroep moet centraal staan, niet de vaardigheid om een muurtje te metselen maar wat je er dan mee kan'
		Afwisselende werkvormen (2)	'Ze krijgen niet veel mee als er alleen maar iemand voor de klas staat die een praatje houdt' 'Ze zitten, ze luisteren en doen en kijken'
	Rol coach	Vorbereiding programma (2)	'Want heel vaak een bedrijf die is gewoon niet gewend om een euh kinderen iets te vertellen zeg maar, als je niet oppast dan heb snel een hele saaie PowerPoint'